

τοῦ τοιούτου φαίνη μοι σὺ διακελεύεσθαι τὰ νῦν οἶον πρὸς
τὸ φῶς ἐπανάγειν. 5

ΚΛ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΑΘ. Ἄλλὰ μὴν μετὰ γε τὰ τοιαῦτα, ὡς χρὴ τὰ περι-
τὰς αὐτῶν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς οὐσίας σπουδῆς
τε πέρι καὶ ἀνέσεως ἴσχειν, προσήκόν τ' ἐστὶ καὶ κοινό- b
τατον ἀναπεμπαζομένους τόν τε λέγοντα καὶ τοὺς ἀκούοντας
παιδείας γίγνεσθαι κατὰ δύναμιν ἐπηβόλους· ταῦτ' οὖν ἡμῖν
αὐτὰ μετ' ἐκεῖνα ὄντως ἐστὶν ῥητέα τε καὶ ἀκουστέα.

ΚΛ. Ὅρθότατα λέγεις. 5

E

ΑΘ. Ἀκούοι δὴ πᾶς ὅσπερ νυνδὴ τὰ περι θεῶν τε ἤκουε 726
καὶ τῶν φίλων προπατόρων· πάντων γὰρ τῶν αὐτοῦ κτημάτων
μετὰ θεοὺς ψυχῇ θειότατον, οἰκειότατον οὖν. τὰ δ' αὐτοῦ διττὰ
πάντ' ἐστὶ πᾶσιν. τὰ μὲν οὖν κρείττω καὶ ἀμείνω δεσπόζοντα,
τὰ δὲ ἥττω καὶ χείρω δοῦλα· τῶν οὖν αὐτοῦ τὰ δεσπόζοντα 5
ἀεὶ προτιμητέον τῶν δουλεύοντων. οὕτω δὴ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν
μετὰ θεοὺς ὄντας δεσπότης καὶ τοὺς τούτοις ἐπομένους τιμᾶν 727
δεῖν λέγων δευτέραν, ὀρθῶς παρακελεύομαι. τιμᾶ δ' ὡς ἔπος
εἰπεῖν ἡμῶν οὐδεὶς ὀρθῶς, δοκεῖ δέ· θεῖον γὰρ ἀγαθόν που
τιμῇ, τῶν δὲ κακῶν οὐδὲν τίμιον, ὁ δ' ἡγούμενος ἢ τισι
λόγοις ἢ δώροις αὐτὴν αὔξειν ἢ τισιν ὑπείξεισιν, μηδὲν 5
βελτίω δὲ ἐκ χείρονος αὐτὴν ἀπεργαζόμενος, τιμᾶν μὲν
δοκεῖ, δρᾶ δὲ τοῦτο οὐδαμῶς. αὐτίκα παῖς εὐθὺς γενό-
μενος ἄνθρωπος πᾶς ἡγεῖται πάντα ἰκανὸς εἶναι γιννώσκειν,
καὶ τιμᾶν οἶεται ἐπαινῶν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ προθυμούμενος b
ἐπιτρέπει πράττειν ὅτι ἂν ἐθέλη, τὸ δὲ νῦν λεγόμενον ἐστὶν
ὡς δρῶν ταῦτα βλάπτει καὶ οὐ τιμᾶ· δεῖ δέ, ὡς φαμεν,

726 a 1 ὅσπερ νῦν δὴ libri: ὡσπερ νῦν Stob. a 2 τῶν αὐτοῦ] τῶν
ἐν τῷ βίῳ Stob. a 4 πάντ' ἐστὶ πᾶσιν] παρὰ πᾶσι Stob. a 5 αὐτοῦ]
δύο Stob. 727 a 3 θεῖον γὰρ ἀγαθῶν ci. Stallbaum: θετέον γὰρ
ἀγαθόν Ritter a 4 τιμῇ] ψυχῇ Schanz a 7 γενόμενος εὐθὺς Stob.
b 1 προθυμούμενος] προθυμεν A (corr. A²)

μετά γε θεοὺς δευτέραν. οὐδέ γε ὅταν ἄνθρωπος τῶν αὐτοῦ
 5 ἐκάστοτε ἁμαρτημάτων μὴ ἑαυτὸν αἴτιον ἡγήται καὶ τῶν
 πλείστων κακῶν καὶ μεγίστων, ἀλλὰ ἄλλους, ἑαυτὸν δὲ αἰεὶ
 ἀναίτιον ἐξαιρῆ, τιμῶν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, ὡς δὴ δοκεῖ, ὁ δὲ
 c πολλοῦ δεῖ δρᾶν τοῦτο· βλάπτει γάρ. οὐδ' ὀπόταν ἡδοναῖς
 παρὰ λόγον τὸν τοῦ νομοθέτου καὶ ἔπαινον χαρίζεται, τότε
 οὐδαμῶς τιμᾶ, ἀτιμάζει δὲ κακῶν καὶ μεταμελείας ἐμπιμπλὰς
 αὐτήν. οὐδέ γε ὀπόταν αὖ τὰναντία τοὺς ἐπαινουμένους
 5 πόρους καὶ φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας μὴ διαπονή
 καρτερῶν ἀλλὰ ὑπέικη, τότε οὐ τιμᾶ ὑπέικων· ἄτιμον γὰρ
 αὐτὴν ἀπεργάζεται δρῶν τὰ τοιαῦτα σύμπαντα. οὐδ' ὀπόταν
 d ἡγήται τὸ ζῆν πάντως ἀγαθὸν εἶναι, τιμᾶ, ἀτιμάζει δ' αὐτήν
 καὶ τότε· τὰ γὰρ ἐν Ἄιδου πράγματα πάντα κακὰ ἡγουμένης
 τῆς ψυχῆς εἶναι, ὑπέικει καὶ οὐκ ἀντιτείνει διδάσκων τε καὶ
 ἐλέγχων ὡς οὐκ οἶδεν οὐδ' εἰ τὰναντία πέφυκεν μέγιστα
 5 εἶναι πάντων ἀγαθῶν ἡμῖν τὰ περὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἐκεῖ.
 οὐδὲ μὴν πρὸ ἀρετῆς ὀπόταν αὖ προτιμᾶ τις κάλλος, τοῦτ'
 ἔστιν οὐχ ἕτερον ἢ ἡ τῆς ψυχῆς ὄντως καὶ πάντως ἀτιμία.
 ψυχῆς γὰρ σῶμα ἐντιμότερον οὗτος ὁ λόγος φησὶν εἶναι,
 e ψευδόμενος· οὐδὲν γὰρ γηγενὲς Ὀλυμπίων ἐντιμότερον, ἀλλ'
 ὁ περὶ ψυχῆς ἄλλως δοξάζων ἀγνοεῖ ὡς θαυμαστοῦ τούτου
 κτήματος ἀμελεῖ. οὐδέ γε ὀπόταν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι
 728 μὴ καλῶς, ἢ μὴ δυσχερῶς φέρη κτώμενος, δώροισι ἄρα τιμᾶ
 τότε τὴν αὐτοῦ ψυχὴν—παντὸς μὲν οὖν λείπει—τὸ γὰρ
 αὐτῆς τίμιον ἅμα καὶ καλὸν ἀποδίδοται σμικροῦ χρυσίου·
 πᾶς γὰρ ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ
 5 ἀντάξιος. | ὡς δὲ εἰπεῖν συλλήβδην, ὅς ἄπερ ἂν νομοθέτης
 αἰσχυρὰ εἶναι καὶ κακὰ διαριθμούμενος τάττη καὶ τούναντιον
 ἀγαθὰ καὶ καλά, τῶν μὲν ἀπέχεσθαι μὴ ἐθέλη πάση μηχανῇ,

b 7 ἐξαιρῆ Stob.: ἐξαιρη libri d 2 ἡγουμένης A L O: ἡγούμενος Stob.
 a 2 παντὸς A² O Stob.: πάντως A (ut vid.) Cornarius λείπει A O
 Stob.: λυπεῖ O² (v s. v.) Cornarius a 3 χρυσίου O Stob.: χρυσοῦ A
 a 5 ὅς ἄπερ ἂν A O: ὅσαπερ ἂν O²: ὅσαπερ Stob. a 7 ἐθέλη]
 ἐθέλει Peipers

τὰ δὲ ἐπιτηδεύειν σύμπασαν κατὰ δύναμιν, οὐκ οἶδεν ἐν
 τούτοις πάσιν πᾶς ἄνθρωπος ψυχὴν θειότατον ὄν ἀτιμότατα **b**
 καὶ κακοσχημονέστατα διατιθεῖς. τὴν γὰρ λεγομένην δίκην
 τῆς κακοουργίας τὴν μεγίστην οὐδεὶς ὡς ἔπος εἰπεῖν λογίζεται,
 ἔστιν δ' ἡ μεγίστη τὸ ὁμοιοῦσθαι τοῖς οὖσιν κακοῖς ἀνδράσιν,
 ὁμοιούμενοι δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς φεύγειν ἄνδρας καὶ λόγους **5**
 καὶ ἀποσχίζεσθαι, τοῖς δὲ προσκολλᾶσθαι διώκοντα κατὰ τὰς
 συνουσίας· προσπεφυκότα δὲ τοῖς τοιοῦτοις ἀνάγκη ποιεῖν
 καὶ πάσχειν ἅ πεφύκασιν ἀλλήλους οἱ τοιοῦτοι ποιεῖν καὶ **c**
 λέγειν. τοῦτο οὖν δὴ τὸ πάθος δίκη μὲν οὐκ ἔστιν—καλὸν
 γὰρ τό γε δίκαιον καὶ ἡ δίκη—τιμωρία δέ, ἀδικίας ἀκόλουθος
 πάθη, ἧς ὅ τε τυχῶν καὶ μὴ τυγχάνων ἄθλιος, ὁ μὲν οὐκ
 ἰατρευόμενος, ὁ δέ, ἵνα ἕτεροι πολλοὶ σφῆζονται, ἀπολλύμενος. **5**
 τιμὴ δ' ἔστιν ἡμῖν, ὡς τὸ ὄλον εἰπεῖν, τοῖς μὲν ἀμείνοσιν
 ἔπεσθαι, τὰ δὲ χεῖρονα, γενέσθαι δὲ βελτίω δυνατά, τοῦτ'
 αὐτὸ ὡς ἄριστα ἀποτελεῖν.

Ψυχῆς οὖν ἀνθρώπῳ κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφρέστερον εἰς
 τὸ φυγεῖν μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἐλεῖν τὸ πάντων **d**
 ἄριστον, καὶ ἐλόντα αὖ κοινῇ συνοικεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον·
 διὸ δεύτερον ἐτάχθη τιμῇ, τὸ δὲ τρίτον—πᾶς ἂν τοῦτό γε
 νοήσειεν—τὴν τοῦ σώματος εἶναι κατὰ φύσιν τιμὴν· τὰς δ'
 αὖ τιμὰς δεῖ σκοπεῖν, καὶ τούτων τίνες ἀληθεῖς καὶ ὅσαι **5**
 κίβδηλοι, τοῦτο δὲ νομοθέτου. μνησκειν δὴ μοι φαίνεται
 τάσδε καὶ τοιάσδε τινας αὐτὰς εἶναι, τίμιον εἶναι σῶμα οὐ
 τὸ καλὸν οὐδὲ ἰσχυρὸν οὐδὲ τάχος ἔχον οὐδὲ μέγα, οὐδέ
 γε τὸ ὑγιεινόν—καίτοι πολλοῖς ἂν τοῦτό γε δοκοῖ—καὶ μὴν **e**
 οὐδὲ τὰ τούτων γ' ἐναντία, τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ ἀπάσης ταύτης
 τῆς ἕξεως ἐφαπτόμενα σωφρονέστατα ἅμα τε ἀσφαλέστατα
 εἶναι μακρῶ· τὰ μὲν γὰρ χαύνους τὰς ψυχὰς καὶ θρασείας
 ποιεῖ, τὰ δὲ ταπεινὰς τε καὶ ἀνελευθέρους. ὡς δ' αὕτως **5**

b₄ οὖσιν A Stob.: om. vulg. **e**₁ posterius καὶ A² (s. v.):
 om. A **c**₂ δὴ οὖν Stob. **c**₄ πάθει fecit a³ (ei s. v.)
c₇ χεῖρω Stob. **d**₂ ξυνοικεῖν κοινῇ Stob. **d**₃ τιμῇ Aldina:
 τιμῆ libri **d**₆ μοι om. Stob. **e**₃ τε] τε καὶ Stob.

ἡ τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων κτήσις, καὶ τιμῆσεως κατὰ
 τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἔχει· τὰ μὲν ὑπέρογκα γὰρ ἐκάστων
 729 τούτων ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ταῖς πόλεσιν καὶ
 ἰδία, τὰ δ' ἐλλείποντα δουλείας ὡς τὸ πολὺ. μὴ δὴ τις
 φιλοχρημονεῖτω παίδων γ' ἔνεκα, ἵνα ὅτι πλουσιωτάτους
 καταλίπη· οὔτε γὰρ ἐκείνοις οὔτε αὖ τῇ πόλει ἄμεινον. ἡ
 5 γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δ' ἀναγκαίων μὴ
 ἐνδείης, αὕτη πασῶν μουσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη· συμφω-
 νοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ συναρμόττουσα εἰς ἅπαντα ἄλυπον τὸν
 b βίον ἀπεργάζεται. . παισὶν δὲ αἰδῶ χρῆ πολλήν, οὐ χρυσὸν
 καταλείπει. οἰόμεθα δὲ ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναι-
 σχυντοῦσιν τοῦτο καταλείψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν
 παρακελεύματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται
 5 λέγοντες ὡς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον. ὁ δὲ ἔμφρων
 νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο
 αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι
 μὴ ποτέ τις αὐτὸν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καὶ ἐπακούσῃ δρῶντα ἢ
 c λέγοντά τι τῶν αἰσchrῶν, ὡς ὅπου ἀναισchrυτοῦσι γέροντες,
 ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους· παιδεία γὰρ
 νέων διαφέρουσά ἐστιν ἅμα καὶ αὐτῶν οὐ τὸ νουθετεῖν, ἀλλ'
 ἄπερ ἂν ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν
 5 δρῶντα διὰ βίου. συγγένειαν δὲ καὶ ὁμογνίων θεῶν κοινω-
 νίαν πᾶσαν ταυτοῦ φύσιν αἵματος ἔχουσαν τιμῶν τις καὶ
 σεβόμενος, εὖνους ἂν γενεθλίους θεοὺς εἰς παίδων αὐτοῦ
 σπορὰν ἴσχοι κατὰ λόγον. καὶ μὴν τό γε φίλων καὶ ἐταίρων
 d πρὸς τὰς ἐν βίῳ ὁμιλίας εὐμενεῖς ἂν τις κτῶτο, μείζους μὲν
 καὶ σεμνοτέρας τὰς ἐκείνων ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν ἡγούμενος
 ἢ 'κεῖνοι, ἐλάττους δ' αὖ τὰς αὐτοῦ διανοούμενος εἰς τοὺς
 φίλους χάριτας αὐτῶν τῶν φίλων τε καὶ ἐταίρων. εἰς μὴν
 5 πόλιν καὶ πολίτας μακρῶ ἀριστος ὅστις πρὸ τοῦ Ὀλυμ-

a 2 ὡς] ὡς ἐπὶ Stob.

a 3 φιλοχρηματεῖτω Stob.

b 4 παρα-

κελεύσματος fecit A² (σ s. v.)

c 5 δὲ] τε Stob.

c 6 πᾶσαν

A Stob. : ἄπασαν fecit A²

c 7 γενεθλίους Stob. : γενέσθαι οὐς libri

d 1 εὐμενεῖς A L O : εὐμενές Stob.

d 4 τε om. Stob.

πίαςιν καὶ ὑπάντων ἀγώνων πολεμικῶν τε καὶ εἰρηρικῶν
 νικᾶν δέξαιτ' ἂν δόξῃ ὑπηρεσίας τῶν οἴκοι νόμοι, ὡς
 ὑπηρετηκῶς πάντων κάλλιστ' ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ. e
 πρὸς δ' αὖ τοὺς ξένους διανοητέον ὡς ἀγιώτατα συμβόλαια
 ὄντα· σχεδὸν γὰρ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς
 ξένους ἁμαρτήματα παρὰ τὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηρητη-
 μένα τιμωρὸν μᾶλλον. ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἑταίρων τε 5
 καὶ συγγενῶν ἑλεεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς· ὁ δυνά-
 μειος οὖν τιμωρεῖν μᾶλλον βοηθεῖ προθυμότερον, δύναται
 δὲ διαφερόντως ὁ ξένιος ἐκάστων δαίμων καὶ θεὸς τῷ ξεινίῳ 730
 συνεπόμενοι Δίι. πολλῆς οὖν εὐλαβείας, ᾧ καὶ σμικρὸν
 προμηθείας ἔνι, μηδὲν ἁμαρτήματι περὶ ξένους ἁμαρτύντα ἐν
 τῷ βίῳ πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ πορευθῆναι. ξενικῶν δ' αὖ
 καὶ ἐπιχωρίων ἁμαρτημάτων τὸ περὶ τοὺς ἰκέτας μέγιστοι 5
 γίνονται ἁμαρτήματα ἐκάστοις· μεθ' οὗ γὰρ ἰκετεύσας μάρ-
 τυρος ὁ ἰκέτης θεοῦ ἔτυχεν ὁμολογιῶν, φύλαξ διαφέρων
 οὗτος τοῦ παθόντος γίνονται, ὥστ' οὐκ ἂν ποτε ἀτιμώρητος
 πάθοι ὁ τυχὼν ὧν ἔπαθε.

Τὰ μὲν οὖν περὶ γονείας τε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, b
 περὶ πόλιω τε καὶ φίλους καὶ συγγένειαν, ξενικά τε καὶ
 ἐπιχώρια, διεληλύθαμεν σχεδὸν ὁμιλήματα, τὸ δὲ ποιός τις
 ὢν αὐτὸς ἂν κάλλιστα διαγάγοι τὸν βίον, ἐπόμενον τούτῳ
 διεξελεθῆν· ὅσα μὴ νόμος, ἀλλ' ἔπαινος παιδεύων καὶ ψόγος 5
 ἐκάστους εὐνηίους μᾶλλον καὶ εὐμενεῖς τοῖς τεθήσεσθαι
 μέλλουσιν νόμοις ἀπεργάζεται, ταῦτ' ἐστὶν μετὰ τοῦτο ἡμῶν
 ῥητέον. ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται, c
 πάντων δὲ ἀνθρώποις· ἧς ὁ γενήσεσθαι μέλλον μακάριός
 τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἶη, ἵνα ὡς πλείστοι
 χρόνον ἀληθῆς ὢν διαβιοῖ. πιστὸς γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος ᾧ
 φίλον ψεῦδος ἐκούσιοι, ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους. ὦι οὐδέ- 5

e 4 τὰ Α² Ο² : om. A O Stob. a 7 ἔτυχεν] ÷ ÷ ἔτυχεν A :
 ἀπέτυχεν Badham b 4 διαγάγοι A L O² Stob. : διάγοι O b 5 ὅσα
 Ast : ὅσ' ἂν libri : ὅσ' οὖν Stob. : ὅσ', ἂν Schmidt b 6 καὶ εὐμενεῖς
 om. Stob. c 4 διαβιότη Clemens

τερον ζηλωτόν. ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὁ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής,
 χρόνου δὲ προΐόντος γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλεπὸν γῆρας ἐρημίαν
 αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ τέλει τοῦ βίου, ὥστε ζώντων
 d καὶ μὴ ἐταίρων καὶ παίδων σχεδὸν ὁμοίως ὄρφανὸν αὐτῷ
 γενέσθαι τὸν βίον. τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν, ὁ
 δὲ μὴδ' ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικούσιν ἀδικεῖν πλέον ἢ διπλασίας
 τιμῆς ἄξιός ἐκείνου· ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιός
 5 ἑτέρων, μνηύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδικίαν. ὁ δὲ
 καὶ συγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ
 ἐν πόλει καὶ τέλειος, οὗτος ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῆ·
 e τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον ἔπαινον καὶ περὶ σωφροσύνης χρῆ λέ-
 γειν καὶ περὶ φρονήσεως, καὶ ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ τις κέκτηται
 δυνατὰ μὴ μόνον αὐτὸν ἔχειν ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι
 καὶ τὸν μὲν μεταδιδόντα ὡς ἀκρότατον χρῆ τιμᾶν, τὸν δ' αὖ
 5 μὴ δυνάμενον, ἐθέλοντα δέ, ἔαν δεύτερον, τὸν δὲ φθοροῦντα
 καὶ ἐκόντα μηδενὶ κοινωνῶν διὰ φιλίας γιγνόμενον ἀγαθῶν
 731 τιῶν αὐτὸν μὲν ψέγειν, τὸ δὲ κτῆμα μηδὲν μᾶλλον διὰ τὸν
 κεκτημένον ἀτιμάζειν, ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. φιλο-
 νικεῖτω δὲ ἡμῖν πᾶς πρὸς ἀρετὴν ἀφθόνως. ὁ μὲν γὰρ
 τοιοῦτος τὰς πόλεις αὔξει, ἀμιλλώμενος μὲν αὐτός, τοὺς
 5 ἄλλους δὲ οὐ κολουῶν διαβολαῖς· ὁ δὲ φθοροῦς, τῇ τῶν
 ἄλλων διαβολῇ δεῖν οἰόμενος ὑπερέχειν, αὐτός τε ἦττον
 συντείνει πρὸς ἀρετὴν τὴν ἀληθῆ, τοὺς τε ἀνθαμιλλωμένους
 εἰς ἀθυμίαν καθίστησι τῷ ἀδίκως ψέγεσθαι, καὶ διὰ ταῦτα
 b ἀγύμναστον τὴν πόλιν ὅλην εἰς ἄμιλλαν ἀρετῆς ποιῶν,
 σμικροτέραν αὐτὴν πρὸς εὐδοξίαν τὸ ἑαυτοῦ μέρος ἀπεργά-
 ζεται. θυμοειδῆ μὲν δὴ χρῆ πάντα ἄνδρα εἶναι, πρῶτον δὲ
 ὡς ὅτι μάλιστα. τὰ γὰρ τῶν ἄλλων χαλεπὰ καὶ δυσίατα
 5 ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀνίατα ἀδικήματα οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκ-
 φυγεῖν ἢ μαχόμενον καὶ ἀμυνόμενον νικῶντα καὶ τῷ μηδὲν
 ἀνιέναι κολάζοντα, τοῦτο δὲ ἄνευ θυμοῦ γενναίου ψυχῆ πᾶσα ^v

c 6 γε] τε Hermann
 Λ et s. v. O²: δεῖ L O
 κωλύων L O

d 7 ἀρετῆ] ἀρετῆς Iulianus

e 1 χρῆ

a 5 κολουῶν Λ et fecit O² (o et ou s. v.):

a 7 πρὸς] εἰς Stob.

ἀδύνατος δρᾶν. τὰ δ' αὖ τῶν ὅσοι ἀδικούσιν μὲν, ἰατὰ c
 δέ, γινώσκειν χρῆ πρῶτον μὲν ὅτι πᾶς ὁ ἄδικος οὐχ ἐκὼν
 ἄδικος· τῶν γὰρ μεγίστων κακῶν οὐδεὶς οὐδαμοῦ οὐδὲν
 ἐκὼν κεκτηῖτο ἂν ποτε, πολὺ δὲ ἤκιστα ἐν τοῖς τῶν ἑαυτοῦ
 4 τιμιωτάτοις. ψυχὴ δ', ὡς εἶπομεν, ἀληθεία γέ ἐστιν πᾶσιν 5
 τιμιωτάτου· ἐν οὖν τῷ τιμιωτάτῳ τὸ μέγιστον κακὸν οὐδεὶς
 ἐκὼν μὴ ποτε λάβῃ καὶ ζῆ διὰ βίου κεκτημένος αὐτό. ἀλλὰ
 ἐλεεινὸς μὲν πάντως ὅ γε ἄδικος καὶ ὁ τὰ κακὰ ἔχων, ἐλεεῖν
 δὲ τὸν μὲν ἰάσιμα ἔχοντα ἐγχωρεῖ καὶ ἀνείργοντα τὸν θυμὸν d
 πραῦνει καὶ μὴ ἀκραχολοῦντα γυναικείως πικραινόμενον
 διατελεῖν, τῷ δ' ἀκράτως καὶ ἀπαραμυθῆτως πλημμελεῖ καὶ
 κακῷ ἐφίεναι δεῖ τὴν ὀργήν· διὸ δὴ θυμοειδῆ πρέπειν καὶ
 πρᾶόν φαμεν ἐκάστοτε εἶναι δεῖν τὸν ἀγαθόν. 5

Πάντων δὲ μέγιστον κακῶν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἔμ-
 φυτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐστιν, οὗ πᾶς αὐτῷ συγγνώμην ἔχων
 ἀποφυγὴν οὐδεμίαν μηχανᾶται· τοῦτο δ' ἔστιν ὁ λέγουσιw e
 ὡς φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τέ ἐστιν καὶ ὀρθῶς
 ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον. τὸ δὲ ἀληθεία γε πάντων--
 ἀμαρτημάτων διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον ἐκάστῳ
 γίνεται ἐκάστοτε. τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ 5
 φιλῶν, ὥστε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς
 κρίνει, τὸ αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς αἰεὶ τιμᾶν δεῖν ἠγούμενος· 732
 οὔτε γὰρ ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρῆ τόν γε μέγαν ἄνδρα
 ἐσόμενον στέργειν, ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἔαντε παρ' αὐτῷ ἔαντε
 παρ' ἄλλῳ μᾶλλον πραπτόμενα τυγχάνῃ. ἐκ ταύτου δὲ
 ἀμαρτήματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἀμαθίαν τὴν παρ' αὐτῷ 5
 δοκεῖν σοφίαν εἶναι γέγονε πᾶσιν· ὅθεν οὐκ εἰδότες ὡς ἔπος
 εἰπεῖν οὐδέν, οἰόμεθα τὰ πάντα εἰδέναι, οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ
 ἄλλοις ἢ μὴ ἐπιστάμεθα πράττειν, ἀναγκαζόμεθα ἀμαρτάνειν b
 αὐτοὶ πράττοντες. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρῆ φεύγειν τὸ

c 1 αὖ τῶν] αὐτῶν A   c 3 οὐδαμοῦ] οὐδαμῶς Stob.   c 4 κεκτηῖτο
 fecit A² (i s. v.): κέκτητο A   τῶν om. Stob.   c 6 τιμιώτα(τον)
 ἐν οὖν τῷ τιμιωτάτῳ] inclusa add. A²: om. A   c 8 τὰ om.
 Stob.

σφόδρα φιλεῖν αὐτόν, τὸν δ' ἑαυτοῦ βελτίω διώκειν αἰεὶ, μηδεμίαν αἰσχύνην ἐπὶ τῷ τοιούτῳ πρόσθεν ποιούμενοι.

- 5 Ἄ δὲ σμικρότερα μὲν τούτων καὶ λεγόμενα πολλάκις ἐστίν, χρήσιμα δὲ τούτων οὐχ ἦττον, χρὴ λέγειν ἑαυτὸν ἀναμιμνήσκοντα· ὥσπερ γάρ τινος ἀπορρέοντος αἰεὶ δεῖ τοῦναντίον ἐπιρρεῖν, ἀνάμνησις δ' ἐστὶν ἐπιρροὴ φρονήσεως ἀπολει-
 c πούσης. διὸ δὴ γελώτων τε εἴργεσθαι χρὴ τῶν ἐξαισίῳι καὶ δακρύων, παραγγέλλειν δὲ παιτὶ πάντ' ἄνδρα, καὶ ὄλην περιχάρειαν πᾶσαν ἀποκρυπτόμενον καὶ περιωδυνίαν εὐσχημοιεῖν πειράσθαι, κατὰ τε εὐπραγίας ἵσταμένου τοῦ δαίμονος
 5 ἐκάστου, καὶ κατὰ τύχας οἷον πρὸς ὑψηλὰ καὶ ἀνάτη δαιμόνων ἀνθισταμένων τισὶν πράξεις, ἐλπίζειν δ' αἰεὶ τοῖς γε ἀγαθοῖσι τὸν θεὸν ἂν δωρεῖται πόνων μὲν ἐπιπιπτόντων
 d ἀντὶ μειζόνων ἐλάττους ποιήσειν τῶν τ' αὖ νῦν παρόντων ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολάς, περὶ δὲ τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐναντία τούτων αἰεὶ πάντ' αὐτοῖς παραγενήσεσθαι μετ' ἀγαθῆς τύχης. ταύταις δὴ ταῖς ἐλπίσι μὲν ἕκαστον χρὴ ζῆν καὶ ταῖς ὑπομιμή-
 5 σεσι πάντων τῶν τοιούτων, μηδὲν φειδόμενοι, ἀλλ' αἰεὶ κατὰ τε παιδείας καὶ σπουδᾶς ἀναμιμνήσκοντα ἕτερόν τε καὶ ἑαυτὸν σαφῶς.

- Νῦν οὖν δὴ περὶ μὲν ἐπιτηδευμάτων, οἷα χρὴ ἐπιτηδεύειν,
 e καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκάστου, ποῖόν τινα χρεῶν εἶναι, λέλεκται σχεδὸν ὅσα θεῖα ἐστὶ, τὰ δὲ ἀνθρώπινα νῦν ἡμῖν οὐκ εἴρηται, δεῖ δέ· ἀνθρώποις γὰρ διαλεγόμεθα ἀλλ' οὐ θεοῖς.
 — ἐστὶν δὴ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστα ἡδοῖαι καὶ λῦπαι καὶ
 5 ἐπιθυμῖαι, ἐξ ὧν ἀνάγκη τὸ θιητὸν πᾶν ζῶον ἀτεχνῶς οἷον ἐξηρητῆσθαι τε καὶ ἐκκρεμάμενον εἶναι σπουδαῖς ταῖς μεγίσταις· δεῖ δὴ τὸν κάλλιστον βίον ἐπαινεῖν, μὴ μόνον ὅτι τῷ
 733 σχήματι κρατεῖ πρὸς εὐδοξίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς, ἂν τις ἐθέλη γεύεσθαι καὶ μὴ νέος ὢν φυγὰς ἀπ' αὐτοῦ γένηται, κρατεῖ καὶ τούτῳ ὃ πάντες ζητοῦμεν, τῷ χαίρειν πλείω, ἐλάττω

b3 αἰεὶ Stob.: δεῖ libri
 ἀπολειπούσης A² (i s. v.) O

b8 ἀπολειπούσης AL et γρ. O:
 d1 τῶν L (ut vid.) O: τὸν Λ

δὲ λυπεῖσθαι παρὰ τὸν βίον ἅπαντα. ὡς δὲ ἔσται τοῦτο
 σαφές, ἂν γεύηται τις ὀρθῶς, ἐτοιμῶς καὶ σφόδρα φανή- 5
 σεται. ἢ δὲ ὀρθότης τίς; τοῦτο ἤδη παρὰ τοῦ λόγου χρη-
 λαμβάνοντα σκοπεῖν· εἴτε οὕτως ἡμῖν κατὰ φύσιν πέφυκεν
 εἴτε ἄλλως παρὰ φύσιν, βίον χρηὶ παρὰ βίον ἠδῖω καὶ
 λυπηρότερον ὧδε σκοπεῖν. ἠδονὴν βουλόμεθα ἡμῖν εἶναι,
 λύπην δὲ οὐθ' αἰρούμεθα οὔτε βουλόμεθα, τὸ δὲ μηδέτερον b
 ἀντὶ μὲν ἠδονῆς οὐ βουλόμεθα, λύπης δὲ ἀλλάττεσθαι
 βουλόμεθα· λύπην δ' ἐλάττω μετὰ μείζονος ἠδονῆς βουλό-
 μεθα, ἠδονὴν δ' ἐλάττω μετὰ μείζονος λύπης οὐ βουλόμεθα,
 ἴσα δὲ ἀντὶ ἴσων ἐκάτερα τούτων οὐχ ὡς βουλόμεθα ἔχοιμεν 5
 ἂν διασαφεῖν. ταῦτα δὲ πάντα ἐστὶν πλήθει καὶ μεγέθει
 καὶ σφοδρότησιν ἰσότησίν τε, καὶ ὅσα ἐναντία ἐστὶν πᾶσι
 τοῖς τοιούτοις πρὸς βούλησιν, διαφέροντά τε καὶ μηδὲν
 διαφέροντα πρὸς αἵρεσιν ἐκάστων. οὕτω δὴ τούτων ἐξ c
 ἀνάγκης διακεκοσμημένων, ἐν ᾧ μὲν βίῳ ἔνεστι πολλὰ ἐκά-
 τερα καὶ μεγάλα καὶ σφοδρά, ὑπερβάλλει δὲ τὰ τῶν ἠδονῶν,
 βουλόμεθα, ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐναντία, οὐ βουλόμεθα· καὶ αὖ ἐν
 ᾧ ὀλίγα ἐκάτερα καὶ σμικρὰ καὶ ἡρεμαῖα, ὑπερβάλλει δὲ τὰ 5
 λυπηρά, οὐ βουλόμεθα, ἐν ᾧ δὲ τὰναντία, βουλόμεθα. ἐν
 ᾧ δ' αὖ βίῳ ἰσορροπεῖ, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν δεῖ δια-
 νοεῖσθαι· τὸν ἰσορροπον βίον ὡς τῶν μὲν ὑπερβαλλόντων
 τῷ φίλῳ ἡμῖν βουλόμεθα, τῶν δ' αὖ τοῖς ἐχθροῖς οὐ βουλό- d
 μεθα. πάντα δὴ δεῖ διανοεῖσθαι τοὺς βίους ἡμῶν ὡς ἐν
 τούτοις ἐνδεδεμένοι πεφύκασιν, καὶ δεῖ διανοεῖσθαι ποίους
 φύσει βουλόμεθα· εἰ δέ τι παρὰ ταῦτα ἄρα φαμὲν βού-
 λεσθαι, διὰ τινα ἄγνοιαν καὶ ἀπειρίαν τῶν ὄντων βίων αὐτὰ 5
 λέγομεν.

Τίνας δὴ καὶ πόσοι εἰσὶ βίοι, ὧν πέρι δεῖ προελόμενον
 τὸ βούλητόν τε καὶ [ἐκούσιον ἀβούλητόν τε καὶ] ἀκούσιον

a 8 βίον] βίον δὲ scr. recc. c 7 δεῖ διανοεῖσθαι secl. Stallbaum
 c 8 ὑπερβαλλόντων] ὑπερβάλλοντα Ritter d 3 δεῖ διανοεῖσθαι secl.
 Stallbaum d 7 ὧν πέρι] ὧνπερ A (scd add. acc. et i s. v. A²)
 d 8 ἐκούσιον ἀβούλητόν τε καὶ seclusi

- e ἰδόντα εἰς νόμον ἑαυτῷ ταξάμενον, τὸ φίλον ἅμα καὶ ἡδὺ καὶ ἄριστόν τε καὶ κάλλιστον ἐλόμενον, ζῆν ὡς οἶόν τ' ἐστὶν ἄνθρωπον μακαριώτατα; λέγωμεν δὴ σώφρονα βίον ἕνα εἶναι καὶ φρόνιμον ἕνα καὶ ἕνα τὸν ἀνδρείον, καὶ τὸν ὑγιεινὸν
- 5 βίον ἕνα ταξώμεθα· καὶ τούτοις οὖσιν τέτταρσιν ἐναντίους ἄλλους τέτταρας, ἄφρονα, δειλόν, ἀκόλαστον, νοσώδη. σώφρονα μὲν οὖν βίον ὁ γιγνώσκων. θήσει πρῶτον ἐπὶ πάντα,
- 734 καὶ ἡρεμαίας μὲν λύπας, ἡρεμαίας δὲ ἡδονάς, μαλακὰς δὲ ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτας οὐκ ἐμμανεῖς παρεχόμενον, ἀκόλαστον δέ, ὄξυν ἐπὶ πάντα, καὶ σφοδρὰς μὲν λύπας, σφοδρὰς δὲ ἡδονάς, συντόνους δὲ καὶ οἰστρώδεις ἐπιθυμίας τε καὶ ἔρωτας
- 5 ὡς οἶόν τε ἐμμανεστάτους παρεχόμενον, ὑπερβαλλούσας δὲ ἐν μὲν τῷ σώφρονι βίῳ τὰς ἡδονὰς τῶν ἀχθηδόνων, ἐν δὲ τῷ ἀκολάστῳ τὰς λύπας τῶν ἡδονῶν μεγέθει καὶ πλήθει καὶ πυκνότησιν. ὅθεν ὁ μὲν ἡδίων ἡμῶν τῶν βίων, ὁ δὲ
- b λυπηρότερος ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει κατὰ φύσιν γίνεσθαι, καὶ τὸν γε βουλόμενον ἡδέως ζῆν οὐκέτι παρῆκει ἐκόντα γε ἀκολάστως ζῆν, ἀλλ' ἡδὴ δῆλον ὡς, εἰ τὸ νῦν λεγόμενον ὀρθόν, πῶς ἐξ ἀνάγκης ἄκων ἐστὶν ἀκόλαστος· ἢ γὰρ δι'
- 5 ἀμαθίαν ἢ δι' ἀκράτειαν ἢ δι' ἀμφότερα, τοῦ σωφρονεῖν ἐνδεῖς ὡν ζῆ ὁ πᾶς ἀνθρώπινος ὄχλος. ταῦτα δὲ περὶ νοσώδους τε καὶ ὑγιεινοῦ βίου διανοητέον, ὡς ἔχουσι μὲν ἡδονὰς καὶ λύπας, ὑπερβάλλουσι δὲ ἡδονὰς μὲν λύπας ἐν ὑγιείᾳ,
- c λυπαὶ δὲ ἡδονὰς ἐν νόσοις. ἡμῶν δὲ ἡ βούλησις τῆς αἰρέσεως τῶν βίων οὐχ ἵνα τὸ λυπηρὸν ὑπερβάλλῃ· ὅπου δ' ὑπερβάλλεται, τοῦτον τὸν βίον ἡδῶ κεκρίκαμεν. ὁ δὴ σώφρων τοῦ ἀκολάστου καὶ ὁ φρόνιμος τοῦ ἄφρονος, φαίμεν
- 5 ἄν, καὶ ὁ τῆς ἀνδρείας τοῦ τῆς δειλίας ἐλάττονα καὶ σμικρότερα καὶ μανότερα ἔχων ἀμφότερα, τῇ τῶν ἡδονῶν ἐκάτερος ἐκάτερον ὑπερβάλλων, τῇ τῆς λύπης ἐκείνων ὑπερβαλλόντων
- d αὐτούς, ὁ μὲν ἀνδρείος τὸν δειλόν, ὁ δὲ φρόνιμος τὸν ἄφρονα

a3 σφοδρὰς δὲ L (ut vid.) O: σφοδράς τε A et fecit O² (τ s. v.)
 c6 μανότερα O: μανώτερα A O²

ρικῶσι, ὥστε ἡδίδους εἶναι τοὺς βίους τῶν βίων, σῶφρονα
 καὶ ἀνδρείον καὶ φρόνιμον καὶ ὑγιεινὸν δειλοῦ καὶ ἄφρονος
 καὶ ἀκολάστου καὶ νοσώδους, καὶ συλλήβδην τὸν ἀρετῆς
 ἐχόμενον κατὰ σῶμα ἢ καὶ κατὰ ψυχὴν τοῦ τῆς μοχθηρίας 5
 ἐχομένου βίου ἡδίω τε εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπερέχειν ἐκ
 περιττοῦ κάλλει καὶ ὀρθότητι καὶ ἀρετῇ καὶ εὐδοξίᾳ, ὥστε
 τὸν ἔχοντα αὐτὸν ζῆν εἰδαιμονέστερον ἀπεργάζεσθαι τοῦ e
 ἐναντίου τῷ παντὶ καὶ ὄλῳ. /

Καὶ τὸ μὲν προοίμιον τῶν νόμων ἐνταυθοῖ λεχθὲν τῶν
 λόγων τέλος ἐχέτω, μετὰ δὲ τὸ προοίμιον ἀναγκαῖόν ποῦ
 νόμον ἔπεσθαι, μᾶλλον δὲ τό γε ἀληθὲς νόμους πολιτείας 5
 ὑπογράφειν. καθάπερ οὖν δὴ τινα συνυφήν ἢ καὶ πλέγμ'
 ἄλλ' ὅτιοῦν, οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν οἶόν τ' ἐστὶν τὴν τε ἐφυφήν
 καὶ τὸν στήμονα ἀπεργάζεσθαι, διαφέρειν δ' ἀναγκαῖον τὸ
 τῶν στημόνων πρὸς ἀρετὴν γένος—ἰσχυρόν τε γὰρ καὶ τινα
 βεβαιότητα ἐν τοῖς τρόποις εἰληφός, τὸ δὲ μαλακώτερον καὶ 735
 ἐπεικειά τινι δικαίᾳ χρώμενον—ὅθεν δὴ τοὺς τὰς ἀρχὰς ἐν
 ταῖς πόλεσιν ἄρξοντας δεῖ διακρίνεσθαι τινα τρόπον ταύτη
 καὶ τοὺς μικρᾷ παιδείᾳ βασανισθέντας ἐκάστοτε κατὰ λόγον.
 ἐστὸν γὰρ δὴ δύο πολιτείας εἶδη, τὸ μὲν ἀρχῶν καταστάσεις 5
 ἐκάστοις, τὸ δὲ νόμοι ταῖς ἀρχαῖς ἀποδοθέντες.

Τὸ δὲ πρὸ τούτων ἀπάντων δεῖ διανοεῖσθαι τὰ τοιαῦδε.
 πᾶσαν ἀγέλην ποιμὴν καὶ βουκόλος τροφεύς τε ἵππων καὶ b
 ὅσα ἄλλα τοιαῦτα παραλαβὼν, οὐκ ἄλλως μὴ ποτε ἐπιχειρήσει
 θεραπεύειν ἢ πρῶτον μὲν τὸν ἐκάστη προσήκοντα καθαρμὸν
 καθαρεῖ τῇ συνοικήσει, διαλέξας δὲ τὰ τε ὑγιῆ καὶ τὰ μὴ καὶ
 τὰ γενναῖα καὶ ἀγεννή, τὰ μὲν ἀποπέμψει πρὸς ἄλλας τινὰς 5
 ἀγέλας, τὰ δὲ θεραπεύσει, διανοούμενος ὡς μάταιος ἂν ὁ
 πόνος εἴη καὶ ἀνήνυτος περὶ τε σῶμα καὶ ψυχάς, ἅς φύσις

a 2 τὰς LO Stob.: μεγάλας A et γρ. O: τὰς μεγάλας vulg.
 a 5 καταστάσεις A L O Stob.: κατάστασις A² O² (add. acc. et i s. v.)
 b 2 παραλαβὼν τοιαῦτα Stob. ἐπιχειρήσει LO: ἐπιχειρήσῃ A (sed
 ηι in ras.) L² O² Stob. b 4 καθαρεῖ Ast: καθάρῃ A L O Stob.
 b 5 ἀποπέμψει A L O Stob. b 6 θεραπεύσει A L Stob. et fecit O²
 (ei s. v.): θεραπεύσῃ O

C καὶ ποιηρὰ τροφή διεφθαρκυῖα προσαπόλλυσιν τὸ τῶν ὑγιῶν
 καὶ ἀκηράτων ἡθῶν τε καὶ σωμάτων γένος ἐν ἐκάστοις τῶν
 κτημάτων, ἂν τις τὰ ὑπάρχοντα μὴ διακαθαίρηται. τὰ μὲν
 δὴ τῶν ἄλλων ζῶων ἐλάττων τε σπουδὴ καὶ παραδείγματος
 5 ἔνεκα μόνον ἄξια παραθέσθαι τῷ λόγῳ, τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων
 σπουδῆς τῆς μεγίστης τῷ τε νομοθέτῃ διερευνᾶσθαι καὶ φρά-
 ζειν τὸ προσήκον ἐκάστοις καθαρμοῦ τε πέρι καὶ συμπασῶν
 d τῶν ἄλλων πράξεων. ἀντίκα γὰρ τὸ περὶ καθαρμούς πόλεως
 ᾧδ' ἔχον ἂν εἴη· πολλῶν οὐσῶν τῶν διακαθάρσεων αἱ μὲν
 ῥάους εἰσὶν, αἱ δὲ χαλεπώτεροι, καὶ τὰς μὲν τύραννος μὲν ὦν
 καὶ νομοθέτης ὁ αὐτός, ὅσαι χαλεπαί τ' εἰσὶν καὶ ἄρισται,
 5 δύναιτ' ἂν καθῆραι, νομοθέτης δὲ ἄνευ τυραννίδος καθιστὰς
 πολιτείαν καινὴν καὶ νόμους, εἰ καὶ τὸν πρῶτατον τῶν
 καθαρμῶν καθήρειεν, ἀγαπώντως ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον δρά-
 σαιεν. ἔστι δ' ὁ μὲν ἄριστος ἀλγεινός, καθάπερ ὅσα τῶν
 e φαρμάκων τοιουτότροπα, ὁ τῇ δίκῃ μετὰ τιμωρίας εἰς τὸ
 κολάζειν ἄγων, θάνατον ἢ φυγὴν τῇ τιμωρίᾳ τὸ τέλος
 ἐπιτιθείς· τοὺς γὰρ μέγιστα ἐξημαρτηκότας, ἀνιάτους δὲ
 ὄντας, μεγίστην δὲ οὖσαν βλάβην πόλεως, ἀπαλλάττει
 5 εἴωθεν. ὁ δὲ πρῶτερός ἐστι τῶν καθαρμῶν ὁ τοιοῦσδε ἡμῖν·
 ὅσοι διὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπορίαν τοῖς ἡγεμόσιν ἐπὶ τὰ
 τῶν ἐχόντων μὴ ἔχοντες ἐτοίμους αὐτοὺς ἐνδείκνυνται παρε-
 736 σκευακότες ἔπεσθαι, τούτοις ὡς νοσήματι πόλεως ἐμπεφυκότες,
 δι' εὐφημίας ἀπαλλαγὴν, ὄνομα ἀποικίαν τιθέμενος, εὐμενῶς
 ὅτι μάλιστα ἐξεπέμψατο. παντὶ μὲν οὖν νομοθετοῦντι τοῦτο
 ἁμῶς γέ πως κατ' ἀρχὰς δραστέον, ἡμῖν μὴν ἔτι τούτων
 5 ἀκοπώτερα τὰ περὶ ταῦτ' ἐστὶ συμβεβηκότα νῦν· οὔτε γὰρ
 ἀποικίαν οὐτ' ἐκλογὴν τινα καθάρσεως δεῖ μηχανᾶσθαι πρὸς
 τὸ παρόν, οἷον δέ τινων συρρεόντων ἐκ πολλῶν τὰ μὲν πηγῶν

C 6 τε] γε Stob.
 ἀγαπητῶς L O et γρ. A²
 s. v. A²: om. A
 ci. Ast

d 7 ἀγαπώντως A Stob. et in marg. L O:
 e 4 βλάβην οὖσαν Stob. e 6 τῆς
 a 2 ἀπαλλαγὴν secl. Wagner: ἀπαλλαγῇ
 a 5 ἀκοπώτερα Ritter: ἀτοπώτερα libri a 7 ἐκ secl.

Madvig

τὰ δὲ χειμάρρων εἰς μίαν λίμνην, ἀναγκαῖον προσέχοντας τὸν **b**
 νοῦν φυλάττειν ὅπως ὅτι καθαρώτατον ἔσται τὸ συρρέον
 ὕδωρ, τὰ μὲν ἐξαυτλοῦντας, τὰ δ' ἀποχετεύοντας καὶ παρατρέ-
 ποντας. πόνος δ', ὡς ἔοικει, καὶ κίνδυνός ἐστιν ἐν πάσῃ
 κατασκευῇ πολιτικῇ. τὰ δ' ἐπέιπερ λόγῳ γ' ἐστὶν τὰ νῦν ἀλλ' **5**
 οὐκ ἔργῳ πραπτόμενα, πεπεράνθω τε ἡμῖν ἢ συλλογῇ καὶ κατὰ
 νοῦν ἢ καθαρότης αὐτῆς ἔστω συμβεβηκυῖα· τοὺς γὰρ κακοὺς
 τῶν ἐπιχειρούντων εἰς τὴν νῦν πόλιν ὡς πολιτευσομένους **c**
 συνιέναι πειθοῖ πάσῃ καὶ ἰκαιῷ χρόνῳ διαβασανίσαντες,
 διακωλύσωμεν ἀφικνεῖσθαι, τοὺς δ' ἀγαθοὺς εἰς δύναμιν
 εὐμενεῖς ἴλεψ τε προσαγάμεθα.

Τόδε δὲ μὴ λανθανέτω γιγνόμενον ἡμᾶς εὐτύχημα, ὅτι **5**
 καθάπερ εἶπομεν τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀποικίαν εὐτυχεῖν,
 ὡς γῆς καὶ χρεῶν ἀποκοπῆς καὶ νομῆς πέρι δευιῶν καὶ
 ἐπικίνδυνον ἔριον ἐξέφυγεν, ἣν νομοθετεῖσθαι ἀναγκασθεῖσι
 πόλει τῶν ἀρχαίων οὔτε ἔαν οἷόν τε ἀκίνητον οὔτ' αὖ κινεῖν **d**
 δυνατὸν ἐστί τινα τρόπον, εὐχὴ δὲ μόνου ὡς ἔπος εἰπεῖν λεί-
 πεται, καὶ σμικρὰ μετὰ βασίς εὐλαβῆς ἐν πολλῷ χρόνῳ σμικρὸν
 μεταβιβάζουσι, ἣδε· τῶν κινούντων ἀεὶ κεκτημένων μὲν
 αὐτῶν γῆν ἀφθονοῦν ὑπάρχειν, κεκτημένων δὲ καὶ ὀφειλέτας **5**
 αὐτοῖς πολλοὺς ἐθελόντων τε τούτων πη τοῖς ἀπορουμένοις
 δι' ἐπιείκειαν κωυνεῖν, τὰ μὲν ἀφιεῖτας, τὰ δὲ νεμομένους, **e**
 ἀμῆ γέ πη τῆς μετριότητος ἐχομένους καὶ πενίαν ἡγουμένους
 εἶναι μὴ τὸ τὴν οὐσίαν ἐλάττω ποιεῖν ἀλλὰ τὸ τὴν ἀπληστίαν
 πλείω. σωτηρίας τε γὰρ ἀρχὴ μεγίστη πόλεως αὕτη γίγνεται,
 καὶ ἐπὶ ταύτης οἷον κρηπίδος μονίμου ἐποικοδομεῖν δυνατὸν **5**
 ὄντινα ἂν ὕστερον ἐποικοδομῇ τις κόσμον πολιτικὸν προσή-
 κοντα τῇ τοιαύτῃ καταστάσει· ταύτης δὲ σαθρᾶς οὔσης τῆς
 μεταβάσεως, οὐκ εὐπορος ἢ μετὰ ταῦτα πολιτικῇ πρῶξις **737**

b 5 πολιτικῇ κατασκευῇ Stob. τὰ δ' Stob. : τὰ δ' A (sed o s.v.)
 L O (ἀλλαχοῦ τὸ τὰ δ' ὠβέλιστα in marg. O) : ἀλλ' vulg. ἐπειδὴπερ
 Stob. **d** 4 ἣδε, τῶν Bekker : ἣ δὲ τῶν libri **d** 5 ὑπάρχειν
 libri : ὑπάρχει Ald na **e** 7 τῆς | ÷ ÷ μεταβάσεως A : τῆς βάσεως
 ci. Hermann

- οὐδεμιᾶ γίγνοιτ' ἂν πόλει. ἦν ἡμεῖς μὲν, ὡς φαμεν, ἐκφεύγομεν· ὅμως δὲ εἰρήσθαι γε ὀρθότερον, εἰ καὶ μὴ ἐξεφεύγομεν, ὅπῃ ποτ' ἂν ἐποιοῦμεθα αὐτῆς τὴν φυγὴν. εἰρήσθω δὴ νυν
- 5 ὅτι διὰ τοῦ μὴ φιλοχρηματεῖν μετὰ δίκης, ἄλλη δ' οὐκ ἔστιν οὐτ' εὐρέϊα οὔτε στενὴ τῆς τοιαύτης μηχανῆς διαφυγῆ· καὶ τοῦτο μὲν οἶον ἔρμα πόλεως ἡμῶν κείσθω τὰ νῦν. ἀνεγκλή-
- b τους γὰρ δεῖ τὰς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους κατασκευάζεσθαι ἀμῶς γέ πως, ἢ μὴ προϊέναι πρότερον εἰς τοῦμπροσθεν ἐκόντα εἶναι τῆς ἄλλης κατασκευῆς οἷς ἢ παλαιὰ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους, [καὶ] ὅσοις νοῦ καὶ σμικρὸν μετῆ·
- 5 οἷς δέ, ὡς ἡμῶν νῦν, θεὸς ἔδωκε καινήν τε πόλιν οἰκίζειν καὶ μὴ τινὰς ἔχθρας εἶναι πῶ πρὸς ἀλλήλους, τούτους ἔχθρας αὐτοῖς αἰτίους γενέσθαι διὰ τὴν διανομὴν τῆς γῆς τε καὶ οἰκήσεων οὐκ ἀνθρώπινος ἂν εἴη μετὰ κάκης πάσης ἀμαθία.
- c Τίς οὖν δὴ τρόπος ἂν εἴη τῆς ὀρθῆς διανομῆς; πρῶτον μὲν τὸν αὐτῶν ὄγκον τοῦ ἀριθμοῦ δεῖ τάξασθαι, πόσον εἶναι χρεῶν· μετὰ δὲ τοῦτο τὴν διανομὴν τῶν πολιτῶν, καθ' ὅποσα μέρη πλήθει καὶ ὀπηλίκα διαιρετέον αὐτούς, ἀνομολογητέον·
- 5 ἐπὶ δὲ ταῦτα τὴν τε γῆν καὶ τὰς οἰκίσεις ὅτι μάλιστα ἴσας ἐπιμεμητέον. ὄγκος δὴ πλήθους ἱκανὸς οὐκ ἄλλως ὀρθῶς γίγνοιτ' ἂν λεχθεὶς ἢ πρὸς τὴν γῆν καὶ πρὸς τὰς τῶν
- d πλησιοχώρων πόλεις· γῆ μὲν ὀπόση πόσους σώφρονας ὄντας ἱκανὴ τρέφειν, πλείονος δὲ οὐδὲν προσδεῖ, πλήθους δέ, ὅποσοι τοὺς προσχώρους ἀδικοῦντάς τε αὐτοὺς ἀμύνασθαι δυνατοὶ καὶ γείτοσιν ἑαυτῶν ἀδικουμένοις βοηθησάμενοι μὴ παντά-
- 5 πασιν ἀπόρως δύναται ἂν. ταῦτα δέ, ἰδόντες τὴν χώραν καὶ τοὺς γείτονας, ὀριοῦμεθα ἔργῳ καὶ λόγοις· νῦν δὲ σχήματος

a 2 οὐδεμιᾶ ci. Bekker : οὐδὲ μία libri a 5 μετὰ δίκης] μετ' ἀδικίας Heindorf a 7 ἡμῶν] γρ. λιμῆν O b 1 δεῖ O : δὴ A et corr. O b 3 ἐκόντας Ast oἷς ἢ] οἷς ἂν ἢ Ast : οἷς ἢ libri b 4 καὶ addubavit Stallbaum b 5 καινήν L (ut vid.) O et γρ. a² : κοινήν A et γρ. O c 2 αὐτῶν Boeckh : αὐτῶν A : αὐτῶν L O c 4 αὐτοὺς Hermann : αὐτοῖς libri c 7 πρὸς τὰς A L O : τὰς vulg. d 1 γῆ L O : γῆ A : γῆς Aldina

ἔνεκα καὶ ὑπογραφῆς, ἵνα περαιύηται, πρὸς τὴν νομοθεσίαν
ὁ λόγος ἴτω.

Πεντάκις μὲν χίλιοι ἔστωσαν καὶ τετταράκοντα, ἀριθμοῦ e
τινος ἔνεκα προσήκοντος, γεωμόροι τε καὶ ἀμνησῶντες τῇ
νομῇ· γῆ δὲ καὶ οἰκήσεις ὡσαύτως τὰ αὐτὰ μέρη διανεμη-
θήτων, γενόμενα ἀνὴρ καὶ κλῆρος συννομή. δύο μὲν δὴ μέρη
τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ τὸ πρῶτον νεμηθήτω, μετὰ δὲ ταῦτα τρία 5
τὸν αὐτὸν· πέφυκε γὰρ καὶ τέτταρα καὶ πέντε καὶ μέχρι τῶν
δέκα ἐφεξῆς. δεῖ δὴ περὶ ἀριθμῶν τό γε τοσοῦτον πάντα
ἄνδρα νομοθετοῦντα νενοηκέναι, τίς ἀριθμὸς καὶ ποῖος 738
πάσαις πόλεσιν χρησιμώτατος ἂν εἴη. λέγωμεν δὴ τὸν
πλείστας καὶ ἐφεξῆς μάλιστα διανομὰς ἐν αὐτῷ κεκτημένον.
ὁ μὲν δὴ πᾶς εἰς πάντα πάσας τομὰς εἴληχεν· ὁ δὲ τῶν
τετταράκοντα καὶ πεντακισχιλίων εἰς τε πόλεμον καὶ ὕσα 5
κατ' εἰρήνην πρὸς ἅπαντα τὰ συμβόλαια καὶ κοιωνήματα,
εἰσφορῶν τε πέρι καὶ διανομῶν, οὐ πλείους μιᾶς δεουσῶν
ἑξήκοντα δύναται ἂν τέμνεσθαι τομῶν, συνεχεῖς δὲ ἀπὸ μιᾶς
μέχρι τῶν δέκα. b

Ταῦτα μὲν οὖν δὴ καὶ κατὰ σχολὴν δεῖ βεβαίως λαβεῖν,
οἷς ἂν ὁ νόμος προστάτῃ λαμβάνειν· ἔχει γὰρ οὖν οὐκ ἄλλως
ἢ ταύτῃ, δεῖ δὲ αὐτὰ ῥηθῆναι τῶνδε ἔνεκα κατοικίζουσι
πόλιν. οὐτ' ἂν καινὴν ἐξ ἀρχῆς τις ποιῆ οὐτ' ἂν παλαιὰν 5
διεφθαρμένην ἐπισκευάζηται, περὶ θεῶν γε καὶ ἱερῶν, ἅττα
τε ἐν τῇ πόλει ἐκάστοις ἰδρῦσθαι δεῖ καὶ ὠντων ἐποιομά-
ζεσθαι θεῶν ἢ δαιμόνων, οὐδεὶς ἐπιχειρήσει κινεῖν νοῦν ἔχων
ὅσα ἐκ Δελφῶν ἢ Δωδώνης ἢ παρ' Ἄμμωνος ἢ τινας ἔπεισαν c
παλαιοὶ λόγοι ὀπηδῆ τινας πείσαντες, φασμάτων γενομένων
ἢ ἐπιπνοίας λεχθείσης θεῶν, πείσαντες δὲ θυσίας τελεταῖς
συμμείκτους κατεστήσαντο εἴτε αὐτόθεν ἐπιχωρίους εἴτ' οὖν
Τυρρηρικὰς εἴτε Κυπριας εἴτε ἄλλοθεν ὄθενοῦν, καθιέρωσαν 5
δὲ τοῖς τοιοῦτοις λόγοις φήμας τε καὶ ἀγάλματα καὶ βωμοὺς

e 3 διανεμηθήτω Bekker: διανεμηθέντων vulg. e 6 τοῦ αὐτοῦ ci.
Stephanus a 1 τίς A et in marg. γρ. O: καὶ τίς L O a 2 λέγωμεν
A et in marg. O: λέγομεν L O a 4 ὁ] οὐ Ast ex Cornario

καὶ ναοὺς, τεμένη τε τούτων ἐκάστοις ἐτεμένισαν· τούτων
 d νομοθέτη τὸ σμικρότατον ἀπάντων οὐδὲν κινητέον, τοῖς δὲ
 μέρεσιν ἐκάστοις θεὸν ἢ δαίμονα ἢ καὶ τινα ἤρωα ἀποδοτέον,
 ἐν δὲ τῇ τῆς γῆς διανομῇ πρώτοις ἐξαίρετα τεμένη τε καὶ
 πάντα τὰ προσήκοντα ἀποδοτέον, ὅπως ἂν σύλλογοι ἐκάστων
 5 τῶν μερῶν κατὰ χρόνους γιγνόμενοι τοὺς προσταχθέντας
 εἰς τε τὰς χρείας ἐκάστας εὐμάρειαν παρασκευάζωσι καὶ
 φιλοφρονῶνται τε ἀλλήλους μετὰ θυσιῶν καὶ οἰκειῶνται
 e καὶ γνωρίζωσιν, οὗ μείζον οὐδὲν πόλει ἀγαθὸν ἢ γνωρίμους
 αὐτοὺς αὐτοῖς εἶναι. ὅπου γὰρ μὴ φῶς ἀλλήλοις ἐστὶν
 ἀλλήλων ἐν τοῖς τρόποις ἀλλὰ σκότος, οὗτ' ἂν τιμῆς τῆς
 ἀξίας οὗτ' ἀρχῶν οὐτε δίκης ποτέ τις ἂν τῆς προσηκούσης
 5 ὀρθῶς τυγχάνοι· δεῖ δὴ πάντα ἄνδρα ἐν πρὸς ἐν τοῦτο
 σπεύδειν ἐν πάσαις πόλεσιν, ὅπως μῆτε αὐτὸς κίβδηλός
 ποτε φανείται ὄψοῦν, ἄπλοῦς δὲ καὶ ἀληθῆς ἀεὶ, μῆτε
 ἄλλος τοιοῦτος ὦν αὐτὸν διαπατήσει.

739 Ἡ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο φορά, καθάπερ πεττῶν ἀφ' ἱεροῦ, τῆς
 τῶν νόμων κατασκευῆς, ἀήθης οὔσα, τάχ' ἂν θαυμάσαι τὸν
 ἀκούοντα τὸ πρῶτον ποιήσειεν· οὐ μὴν ἀλλ' ἀναλογιζομένῳ
 καὶ πειρωμένῳ φανείται δευτέρως ἂν πόλις οἰκείσθαι πρὸς
 5 τὸ βέλτιστον. τάχα δ' οὐκ ἂν τις προσδέξαιτο αὐτὴν διὰ τὸ
 μὴ σύνηθες νομοθέτη μὴ τυραννοῦντι· τὸ δ' ἔστιν ὀρθότατον
 εἰπεῖν μὲν τὴν ἀρίστην πολιτείαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην,
 b δοῦναι δὲ εἰπόντα αἴρεσιν ἐκάστῳ τῷ τῆς συνοικήσεως κυρίῳ.
 ποιῶμεν δὴ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ τὰ νῦν ἡμεῖς, εἰπόντες
 ἀρετῇ πρώτην πολιτείαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην· τὴν δὲ
 αἴρεσιν Κλειρία τε ἀποδιδῶμεν τὰ νῦν καὶ εἴ τις ἄλλος ἀεὶ
 5 ποτε ἐθελήσειεν ἐπὶ τὴν τῶν τοιούτων ἐκλογὴν ἐλθὼν κατὰ
 τὸν ἑαυτοῦ τρόπον ἀπονεύμασθαι τὸ φίλον αὐτῷ τῆς αὐτοῦ
 πατρίδος.

Πρώτη μὲν τοῖνυν πόλις τέ ἐστὶν καὶ πολιτεία καὶ νόμοι

a 1 τὸ L O ct s. v. A²: om. A   a 6 ὀρθότατον A L O: ὀρθότατα
 O² (a s. v.)   b 2 ποιῶμεν Λ O: ποιούμεν L O²   b 4 ἀεὶ ποτε
 scripsi: ἂν εἴποτε Λ: ἂν δὴ ποτε L O

ἄριστοι, ὅπου τὸ πάλαι λεγόμενον ἂν γίγηται κατὰ πᾶσαν c
 τὴν πόλιν ὅτι μάλιστα· λέγεται δὲ ὡς ὄντως ἐστὶ κοινὰ τὰ
 φίλων. τοῦτ' οὖν εἴτε που νῦν ἐστὶν εἴτ' ἔσται ποτέ—
 κοινὰς μὲν γυναῖκας, κοινούς δὲ εἶναι παῖδας, κοινὰ δὲ χρή-
 ματα σύμπαντα—καὶ πάσῃ μηχανῇ τὸ λεγόμενον ἴδιον 5
 παιταχόθεν ἐκ τοῦ βίου ἔπαν ἐξήρηται, μεμηχάνηται δ' εἰς
 τὸ δυνατὸν καὶ τὰ φύσει ἴδια κοινὰ ἀμῆ γέ πη γεγονέναι,
 οἷον ὄμματα καὶ ὦτα καὶ χεῖρας κοινὰ μὲν ὄρᾶν δοκεῖν καὶ
 ἀκούειν καὶ πράττειν, ἐπαινεῖν τ' αὐτὰ καὶ ψέγειν καθ' ἐν ὅτι d
 μάλιστα σύμπαντας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρουτας καὶ λυπου-
 μένους, καὶ κατὰ δύναμιν οἵτινες νόμοι μίαν ὅτι μάλιστα
 πόλιν ἀπεργάζονται, τούτων ὑπερβολῇ πρὸς ἀρετὴν οὐδεὶς
 ποτε ὄρον ἄλλον θέμενος ὀρθότερον οὐδὲ βελτίω θήσεται. 5
 ἢ μὲν δὴ τοιαύτη πόλις, εἴτε που θεοὶ ἢ παῖδες θεῶν αὐτὴν
 οἰκοῦσι πλείους ἐνός, οὕτω διαζῶντες εὐφραινόμενοι κατοι-
 κοῦσι· διὸ δὴ παράδειγμά γε πολιτείας οὐκ ἄλλη χρὴ e
 σκοπεῖν, ἀλλ' ἐχομένους ταύτης τὴν ὅτι μάλιστα τοιαύτην
 ζητεῖν κατὰ δύναμιν. ἦν δὲ νῦν ἡμεῖς ἐπικεχειρήκαμεν, εἴη
 τε ἂν γενομένη πως ἀθανασίας ἐγγύτατα καὶ ἡ μία δευτέρως·
 τρίτην δὲ μετὰ ταῦτα, ἂν θεὸς ἐθέλλῃ, διαπερανούμεθα. 5
 νῦν δ' οὖν ταύτην τίνα λέγομεν καὶ πῶς γενομένην ἂν
 τοιαύτην;

Νειμάσθων μὲν δὴ πρῶτον γῆν τε καὶ οἰκίας, καὶ μὴ
 κοιῆν γεωργούντων, ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον μείζον ἢ κατὰ τὴν 740
 νῦν γένεσιν καὶ τροφὴν καὶ παιδευσιν εἴρηται· νεμέσθων δ'
 οὖν τοιαῦδε διανοία πως, ὡς ἄρα δεῖ τὸν λαχόντα τὴν λήξιν
 ταύτην νομίζεω μὲν κοινὴν αὐτὴν τῆς πόλεως συμπάσης,
 πατρίδος δὲ οὔσης τῆς χώρας θεραπεύειν αὐτὴν δεῖ μειζόνως 5
 ἢ μητέρα παῖδας, τῷ καὶ δέσποιναν θεὸν αὐτὴν οὔσαν θνητῶν
 ὄντων γεγονέναι, ταῦτα δ' ἔχειν διανοήματα καὶ περὶ τοὺς
 ἐγχωρίους θεοὺς τε ἅμα καὶ δαίμονας. ὅπως δ' ἂν ταῦτα εἰς b

ε 1 γίγηται A O: γίγνοιτο L e 6 λέγωμεν pr. A (ut vid.)
 a 5 δεῖ secl. Stallbaum: ἀεὶ scr. Schanz a 7 ταῦτα . . . b 1
 δαίμονας secl. Usener

τὸν αἰὲ χρόνον οὕτως ἔχοντα ὑπάρχει, τάδε προσδιανοητέον,
 ὅσαι εἰσὶ τὰ νῦν ἡμῖν ἐστίαί διανεμηθεῖσαι τὸν ἀριθμὸν,
 ταύτας δεῖν αἰὲ τοσαύτας εἶναι καὶ μήτε τι πλείους γίγνεσθαι
 5 μήτε τί ποτε ἐλάττους. ὧδ' οὖν ἂν τὸ τοιοῦτον βεβαίως
 γίγνοιτο περὶ πᾶσαν πόλιν· ὁ λαχὼν τὸν κλῆρον κατα-
 λειπέτω αἰὲ ταύτης τῆς οἰκίσεως ἓνα μόνον κληρονόμον
 τῶν ἑαυτοῦ παίδων, ὃν ἂν αὐτῷ μάλιστα ἢ φίλον, διάδοχον
 c καὶ θεραπευτὴν θεῶν καὶ γένους καὶ πόλεως τῶν τε ζώντων
 καὶ ὄσους ἂν ἤδη τέλος εἰς τὸν τότε χρόνον ἔχη· τοὺς δὲ
 ἄλλους παῖδας, οἷς ἂν πλείους ἐνὸς γίγνωνται, θηλείας τε
 ἐκδόσθαι κατὰ νόμον τὸν ἐπιταχθησόμενον, ἄρρενάς τε, οἷς
 5 ἂν τῆς γενέσεως ἐλλείπη τῶν πολιτῶν, τούτοις ὑεῖς διανέμειν,
 κατὰ χάριν μὲν μάλιστα, ἐὰν δέ τιςιν ἐλλείπωσιν χάριτες, ἢ
 πλείους ἐπίγονοι γίγνωνται θήλειαι ἢ τινα ἄρρενες ἐκάστων,
 ἢ καὶ τούναντίον ὅταν ἐλάττους ὦσιν, παίδων ἀφορίας γενο-
 d μένης, πάντων τούτων ἀρχὴν ἣν ἂν θώμεθα μεγίστην καὶ
 τιμιωτάτην, αὕτη σκεψαμένη τί χρὴ χρῆσθαι τοῖς περιγενο-
 μένοις ἢ τοῖς ἐλλείπουσι, ποριζέτω μηχανὴν ὅτι μάλιστα
 ὅπως αἱ πεντακισχίλια καὶ τετταράκοντα οἰκίσεις αἰὲ μόνον
 5 ἔσονται. μηχαναὶ δ' εἰσὶν ἄλλαι· καὶ γὰρ ἐπισχέσεις
 γενέσεως οἷς ἂν εὖρους ἢ γένεσις, καὶ τούναντίον ἐπι-
 μέλεια καὶ σπουδαὶ πλήθους γεννημάτων εἰσὶν τιμαῖς τε
 καὶ ἀτιμίαις καὶ νουθητήσεσι πρεσβυτῶν περὶ νέους διὰ λόγων
 e νουθητητικῶν ἀπαντῶται (αἰ) δύνανται ποιεῖν ὃ λέγομεν. καὶ
 δὴ καὶ τό γε τέλος, ἂν πᾶσα ἀπορία περὶ τὴν ἀνίσωσιν τῶν
 πεντακισχιλίων καὶ τετταράκοντα οἴκων γίγνηται, ἐπίχυσις
 δὲ ὑπερβάλλουσα ἡμῖν πολιτῶν διὰ φιλοφροσύνην τὴν τῶν
 5 συνοικούντων ἀλλήλοις συμβαίη καὶ ἀπορῶμεν, τὸ παλαιὸν
 που ὑπάρχει μηχανήμα, ὃ πολλάκις εἶπομεν, ἐκπομπή

b3 ἐστίαί A² (αι s.v.): ἐστι A   b6 πᾶσαν A L: πᾶσαν τὴν O
 d1 ἀρχὴν A (sed ex emend.) L O: ἀρχή Schanz   d6 οἷς s.v. A²:
 om. A   ἢ A et γρ. O: εἴη O   e1 νουθητητικῶν A et in
 marg. O: νουθητικῶν L O   ἀπαντῶσαι (αἰ) δύνανται Winckelmann:
 ἅπαντας αἰ δύνανται Schanz (ὡς in ras. habet A): ἀπαντῶσαι δυναται ci.
 Schneider

ἀποικίων, φίλη γιγνομένη παρὰ φίλων, ὧν ἂν ἐπιτήδειον
 εἶναι δοκῆ. ἔαν τ' αὖ καὶ τὸνναντίον ἐπέλθῃ ποτὲ κῆμα
 κατακλυσμὸν φέρον νόσων, ἢ πολέμων φθορά, ἐλάττους δὲ 741
 πολὺ τοῦ τεταγμένου ἀριθμοῦ δι' ὄρφανίας γένωνται, ἐκόντας
 μὲν οὐ δεῖ πολίτας παρεμβάλλειν νόθη παιδεία πεπαι-
 δευμένους, ἀνάγκην δὲ οὐδὲ θεὸς εἶναι λέγεται δυνατὸς
 βιάζεσθαι.

Ταῦτ' οὖν δὴ τὸν νῦν λεγόμενον λόγον ἡμῖν φῶμεν
 παραινεῖν λέγοντα· Ὡ πάντων ἀνδρῶν ἄριστοι, τὴν ὁμοιό-
 τητα καὶ ἰσότητα καὶ τὸ ταῦτόν καὶ ὁμολογούμενον τιμῶντες
 κατὰ φύσιν μὴ ἀνιέτε κατὰ τε ἀριθμὸν καὶ πᾶσαν δύναμιν
 τὴν τῶν καλῶν καγαθῶν πραγμάτων· καὶ δὴ καὶ νῦν τὸν b
 ἀριθμὸν μὲν πρῶτον διὰ βίου παντὸς φυλάξατε τὸν εἰρη-
 μένον, εἶτα τὸ τῆς οὐσίας ὕψος τε καὶ μέγεθος, ὃ τὸ πρῶτον
 ἐνείμασθε μέτριον ὄν, μὴ ἀτιμάσητε τῷ τε ὠνεῖσθαι καὶ τῷ
 πωλεῖν πρὸς ἀλλήλους—οὔτε γὰρ ὁ νείμας κλήρος ὧν θεὸς 5
 ὑμῖν σύμμαχος οὔτε ὁ νομοθέτης—νῦν γὰρ δὴ πρῶτον τῷ
 ἀπειθοῦντι νόμος προστάττει, προειπῶν ἐπὶ τούτοις κληροῦ-
 σθαι τὸν ἐθέλοντα ἢ μὴ κληροῦσθαι, ὡς πρῶτον μὲν τῆς c
 γῆς ἱερᾶς οὔσης τῶν πάντων θεῶν, εἶτα ἱερέων τε καὶ
 ἱερειῶν εὐχὰς ποιησομένων ἐπὶ τοῖς πρώτοις θύμασι καὶ
 δευτέροις καὶ μέχρι τριῶν, τὸν πριάμενον ἢ ἀποδόμενον
 ὧν ἔλαχεν οἰκοπέδων ἢ γηπέδων τὰ ἐπὶ τούτοις πρέποντα 5
 πάσχειν πάθη· γράψαντες δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς θήσουσι κυπα-
 ριττίνας μνημάς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον καταγεγραμμένας,
 πρὸς τούτοις δ' ἔτι φυλακτήρια τούτων, ὅπως ἂν γίγνηται,
 καταστήσουσιν ἐν ταύτῃ τῶν ἀρχῶν ἥτις ἂν ὀξύτατον ὄραν d
 δοκῆ, ἵνα αἱ παρὰ ταῦτα ἐκάστοτε παραγωγαὶ γιγνόμεναι μὴ
 λαυθάνωσιν αὐτούς, ἀλλὰ κολάζωσι τὸν ἀπειθοῦντα ἅμα νόμῳ
 καὶ τῷ θεῷ. ὅσον γὰρ δὴ τὸ νῦν ἐπιταττόμενον ἀγαθὸν

e8 τ' A O² (s. v.): δ' O a3 παρεμβάλλειν L O: ὑπερβάλλειν A
 et in marg. γρ. L O b5 κλήρος A (sed σ in ras.) O: κλήρον A² O²
 (ν s. v.) c3 εὐχὰς L (ut vid.) O: εὐχαῖς A O² (αἰς s. v.) d4 τὸ
 s. v. Λ²: om. A

5 ὄν τυγχάνει πάσαις ταῖς πειθομέναις πόλεσι, τὴν ἐπομένην κατασκευὴν προσλαβόν, κατὰ τὴν παλαιὰν παροιμίαν οὐδεὶς εἴσεται ποτε κακὸς ὢν, ἀλλ' ἔμπειρός τε καὶ ἐπεικὴς ἔθεσι
 e γειόμενος· χρηματισμὸς γὰρ οὐτ' ἔνεστιν σφόδρα ἐν τῇ τοιαύτῃ κατασκευῇ, συνέπεται τε αὐτῇ μηδὲ δεῖν μηδ' ἐξεῖναι χρηματίζεσθαι τῶν ἀνελευθέρων χρηματισμῶν μηδενὶ μηδένα, καθ' ὅσον ἐπονειδιστος λεγομένη βαναυσία ἦθος ἀπο-
 5 τρέπει ἐλεύθερον, μηδὲ τὸ παράπαν ἀξιοῦν ἐκ τῶν τοιούτων συλλέγειν χρήματα.

Πρὸς τούτοις δ' ἔτι νόμος ἔπεται πᾶσι τούτοις, μηδ'
 742 ἐξεῖναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κεκτῆσθαι μηδένα μηδενὶ ἰδιώτῃ, νόμισμα δὲ ἕνεκα ἀλλαγῆς τῆς καθ' ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι σχεδὸν ἀναγκαῖοι, καὶ πᾶσιν ὁπόσων χρεῖα τῶν τοιούτων μισθοῦς μισθωτοῖς, δούλοις καὶ
 5 ἐποίκοις, ἀποτίνειν. ὢν ἕνεκά φαμεν τὸ νόμισμα κτητέον αὐτοῖς μὲν ἔντιμον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀνθρώποις ἀδόκιμον· κοινὸν δὲ Ἑλληνικὸν νόμισμα ἕνεκά τε στρατειῶν καὶ ἀποδημιῶν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, οἷον πρεσβειῶν ἢ καὶ
 b τινος ἀναγκαίας ἄλλης τῇ πόλει κηρυκείας, ἐκτέμπεω τινὰ ἂν δέη, τούτων χάριν ἀνάγκη ἐκάστοτε κεκτῆσθαι τῇ πόλει νόμισμα Ἑλληνικόν. ἰδιώτῃ δὲ ἂν ἄρα ποτὲ ἀνάγκη τις γίγνηται ἀποδημεῖν, παρέμενος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδη-
 5 μείτω, νόμισμα δὲ ἂν ποθεν ἔχων ξενικὸν οἴκαδε ἀφίκηται περιγεγόμενος, τῇ πόλει αὐτὸ καταβαλλέτω πρὸς λόγον ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον· ἰδιούμενος δὲ ἂν τις φαίνηται, δημοσίον τε γιγνέσθω καὶ ὁ συνειδῶς καὶ μὴ φράζων ἀρᾷ καὶ ὀνειδίει μετὰ τοῦ ἀγαγόντος ἔνοχος ἔστω, καὶ ζημίαι
 c πρὸς τούτοις μὴ ἐλάττοιμι τοῦ ξενικοῦ κομισθέντος νομίσματος. γαμοῦντα δὲ καὶ ἐκδιδόντα μήτ' οὖν διδόναι μήτε δέχεσθαι προῖκα τὸ παράπαν μηδ' ἠντιοῦν, μηδὲ νόμισμα παρακατατίθεσθαι ὅτω μή τις πιστεύει, μηδὲ δανείζειν ἐπὶ
 5 τόκῳ, ὡς ἐξὸν μὴ ἀποδιδόναι τὸ παράπαν τῷ δανεισαμένῳ μήτε τόκοι μήτε κεφάλαιον· ταῦτα δ' ὅτι βέλτιστ' ἐστὶν

πόλει ἐπιτηδεύματα ἐπιτηδεύειν, ὥδε ἂν τις σκοπῶν ὀρθῶς
 ἂν αὐτὰ διακρίνοι, ἐπαναφέρων εἰς τὴν ἀρχὴν αἰεὶ καὶ τὴν **d**
 βούλησιν. ἔστιν δὴ τοῦ νοῦν ἔχοιτος πολιτικοῦ βούλησις,
 φαμέν, οὐχ ἤνπερ ἂν οἱ πολλοὶ φαίειν, δεῖν βούλεσθαι τὸν
 ἀγαθὸν νομοθέτην ὡς μεγίστην τε εἶναι τὴν πόλιν ἢ νοῶν
 εὔνομοθετοῖ, καὶ ὅτι μάλιστα πλουσίαι, κεκτημένην δ' αὖ **5**
 χρύσεια καὶ ἀργύρεια, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν
 ἄρχουσαν ὅτι πλείστων προσθείεν δ' ἂν καὶ ὡς ἀρίστην
 δεῖν βούλεσθαι τὴν πόλιν εἶναι καὶ ὡς εὐδαιμονοεστάτην
 τὸν γε ὀρθῶς νομοθετοῦντα. τούτων δὲ τὰ μὲν δυνατὰ **e**
 ἐστὶν γίνεσθαι, τὰ δ' οὐ δυνατὰ· τὰ μὲν οὖν δυνατὰ βού-
 λουτ' ἂν ὁ διακοσμῶν, τὰ δὲ μὴ δυνατὰ οὔτ' ἂν βούλοιο
 ματαίας βουλήσεις οὔτ' ἂν ἐπιχειροῖ. σχεδὸν μὲν γὰρ
 εὐδαίμονας ἅμα καὶ ἀγαθοὺς ἀνάγκη γίνεσθαι—τοῦτο μὲν **5**
 οὖν βούλουτ' ἂν—πλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ ἀγαθοὺς
 ἀδύνατον, οὓς γε δὴ πλουσίους οἱ πολλοὶ καταλέγουσι
 λέγουσιν δὲ τοὺς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις τῶν ἀνθρώπων
 πλείστου νομίσματος ἄξια κτήματα, ἃ καὶ κακός τις κεκτῆτ'
 ἂν. εἰ δ' ἔστιν τοῦτο οὕτως ἔχον, οὐκ ἂν ἔγωγε αὐτοῖς **743**
 ποτε συγχωροίην τὸν πλούσιον εὐδαίμονα τῇ ἀληθείᾳ γί-
 γνεσθαι μὴ καὶ ἀγαθὸν ὄντα· ἀγαθὸν δὲ ὄντα διαφόρως καὶ
 πλούσιον εἶναι διαφερόντως ἀδύνατον. “Τί δὴ;” φαίη τις
 ἂν ἴσως. “Ὅτι, φαίμεν ἂν, ἢ τε ἐκ δικαίου καὶ ἀδίκου κτήσις **5**
 πλέον ἢ διπλασία ἐστὶν τῆς ἐκ τοῦ δικαίου μόνον, τὰ τε
 ἀναλώματα μῆτε καλῶς μῆτε αἰσχροῦς ἐθέλοντα ἀναλίσκεσθαι
 τῶν καλῶν καὶ εἰς καλὰ ἐθελόντων δαπανᾶσθαι διπλασίω
 ἐλάττουα· οὐκ οὐ ποτὲ ἂν τῶν ἐκ διπλασίων μὲν κτημάτων, **b**
 ἡμίσειων δὲ ἀναλωμάτων ὁ τὰ ἐναντία τούτων πράττων
 γένοιτ' ἂν πλουσιώτερος. ἔστιν δὲ ὁ μὲν ἀγαθὸς τούτων,

d 3 βουλεύεσθαι O

d 6 χρύσεια καὶ ἀργύρεια A L O : χρυσία καὶ ἀργυρία vulg.

scr. rec.

a 3 διαφόρως A L O Origenes Stob. : διαφερόντως

b 1 κτημάτων Λ et corr. L O (κτ s. v.) : χρημάτων

L O

ὁ δὲ οὐ κακὸς ὅταν ἦ φειδωλός, τοτὲ δέ ποτε καὶ πάγκακος,
 5 ἀγαθὸς δέ, ὅπερ εἴρηται τὰ νῦν, οὐδέποτε. ὁ μὲν γὰρ δι-
 καίως καὶ ἀδίκως λαμβάνων καὶ μήτε δικαίως μήτε ἀδίκως
 ἀναλίσκων πλούσιος, ὅταν καὶ φειδωλὸς ἦ, ὁ δὲ πάγκακος,
 ὡς τὰ πολλὰ ὦν ἄσωτος, μάλα πένης· ὁ δὲ ἀναλίσκων τε
 c εἰς τὰ καλὰ καὶ κτώμενος ἐκ τῶν δικαίων μόνον οὐτ' ἂν
 διαφέρων πλούτῳ ῥαδίως ἂν ποτε γένοιτο οὐδ' αὖ σφόδρα
 πένης. ὥστε ὁ λόγος ἡμῖν ὀρθός, ὡς οὐκ εἰσὶν οἱ παμ-
 πλοῦσιοι ἀγαθοί· εἰ δὲ μὴ ἀγαθοί, οὐδὲ εὐδαίμονες.

5 Ἡμῖν δὲ ἡ τῶν νόμων ὑπόθεσις ἐνταῦθα ἔβλεπεν, ὅπως
 ὡς εὐδαιμονέστατοι ἔσονται καὶ ὅτι μάλιστα ἀλλήλοις φίλοι·
 εἶεν δὲ οὐκ ἂν ποτε πολῖται φίλοι, ὅπου πολλαὶ μὲν δίκαι
 d ἐν ἀλλήλοις εἶεν, πολλαὶ δὲ ἀδικίαι, ἀλλ' ὅπου ὡς ὅτι
 σμικρόταται καὶ ὀλίγισται. / λέγομεν δὴ μήτε χρυσὸν δεῖν
 μήτε ἄργυρον ἐν τῇ πόλει, μήτε αὖ χρηματισμὸν πολλὸν διὰ
 βανασίας καὶ τόκων μηδὲ βοσκημάτων αἰσχυρῶν, ἀλλ' ὅσα
 5 γεωργία δίδωσι καὶ φέρει, καὶ τούτων ὅποσα μὴ χρηματιζό-
 μενον ἀναγκάσειεν ἀμελεῖν ὦν ἔνεκα πέφυκε τὰ χρήματα·
 ✓ ταῦτα δ' ἐστὶ ψυχὴ καὶ σῶμα, ἃ χωρὶς γυμναστικῆς καὶ
 e τῆς ἄλλης παιδείας οὐκ ἂν ποτε γένοιτο ἄξια λόγου. / διὸ
 δὴ χρημάτων ἐπιμέλειαν οὐχ ἄπαξ εἰρήκαμεν ὡς χρὴ τελευ-
 ταῖον τιμᾶν· ὄντων γὰρ τριῶν τῶν ἁπάντων περὶ ἃ πᾶς
 ἄνθρωπος σπουδάζει, τελευταῖον καὶ τρίτον ἐστὶν ἡ τῶν
 5 χρημάτων ὀρθῶς σπουδαζομένη σπουδὴ, σώματος δὲ πέρι
 μέση, πρώτη δὲ ἡ τῆς ψυχῆς. καὶ δὴ καὶ νῦν ἦν διεξερχό-
 μεθα πολιτείαν, εἰ μὲν τὰς τιμὰς οὕτω τάττεται, ὀρθῶς
 νενομοθέτηται· εἰ δέ τις τῶν προσταττομένων αὐτόθι νόμων

b 4 οὐ κακὸς A (in marg. οὐ κακὸς ἀπ' ὀρθώσεως O): οὐκ ἀγαθὸς L (ut vid.) O πάγκακος L (ut vid.) O: πάγκαλος A et fecit O² (λ s. v.)
 ad hunc locum O et Laur. lix, i in marg. τέλος τῶν διορθωθέντων
 ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος (v. O. Immisch, *de rec. Platonicae praesidiis atque rationibus*, p. 49), item in A manus saec. XII (A³) adscripsit
 τέ(λος) τῶν διορθ(ω)θέντων ὑπὸ τοῦ μεγάλ(ου) Λέο(ν)τος d 2 χρυσὸν
 AL: εἶναι χρυσὸν O (sed εἶναι punct. not.) Stob. d 6 ἀναγκάσειεν
 Λ O² Stob.: ἀναγκάσει O e 8 νενομοθέτηται Λ O² (νενο et η s. v.):
 νομοθεῖται (sic) O: νομοθετεῖται Stob.

σωφροσύνης ἔμπροσθεν ὑγίαιαν ἐν τῇ πόλει φανείται ποιῶν 744
τιμίαν, ἣ πλοῦτον ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, οὐκ ὀρθῶς
ἀναφανείται τιθέμενος. τοῦτ' οὖν δὴ πολλάκις ἐπισημαί-
νεσθαι χρὴ τὸν νομοθέτην—Τί τε βούλομαι; καὶ Εἴ μοι
συμβαίνει τοῦτο ἢ καὶ ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ;—καὶ οὕτω 5
τάχ' ἂν ἴσως ἐκ τῆς νομοθεσίας αὐτός τε ἐκβαίνοι καὶ τοὺς
ἄλλους ἀπαλλάττοι, κατ' ἄλλον δὲ τρόπον οἷδ' ἂν εἶα ποτέ.

Ὁ δὴ λαχὼν κεκτήσθω, φαμέν, τὸν κλῆρον ἐπὶ τούτοις
οἷς εἰρήκαμεν. ἦν μὲν δὴ καλὸν καὶ τᾶλλα ἴσα πάντ' b
ἔχοντα ἕνα ἕκαστον ἐλθεῖν εἰς τὴν ἀποικίαν· ἐπειδὴ δὲ οὐ
δυνατόν, ἀλλ' ὁ μὲν τις πλείω κεκτημένος ἀφίξεται χρή-
ματα, ὁ δ' ἐλάττωα, δεῖ δὴ πολλῶν ἔνεκα, τῶν τε κατὰ
πύλιν καιρῶν ἰσότητος ἔνεκα, τιμήματα ἄνισα γενέσθαι, ἴα 5
ἀρχαί τε καὶ εἰσφοραὶ καὶ διανομαί, τὴν τῆς ἀξίας ἐκάστοις
τιμὴν μὴ κατ' ἀρετὴν μόνον τὴν τε προγόνων καὶ τὴν αὐτοῦ,
μηδὲ κατὰ σωμάτων ἰσχύς καὶ εὐμορφίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ c
πλοῦτου χρήσιν καὶ πενίαν, τὰς τιμάς τε καὶ ἀρχὰς ὡς
ἰσαίτατα τῷ ἀνίσῳ συμμέτρῳ δὲ ἀπολαμβάνοντες μὴ δια-
φέρωνται. τούτων χάριν τέτταρα μεγέθει τῆς οὐσίας τιμή-
ματα ποιεῖσθαι χρεῶν, πρώτους καὶ δευτέρους καὶ τρίτους 5
καὶ τετάρτους, ἢ τισιν ἄλλοις προσαγορευομένους ὀνόμασι,
ὅταν τε μένωσιν ἐν τῷ αὐτῷ τιμήματι καὶ ὅταν πλου-
σιώτεροι ἐκ πενήτων καὶ ἐκ πλουσίων πένητες γιγνόμενοι
μεταβαίνωσιν εἰς τὸ προσήκον ἕκαστοι ἑαυτοῖσιν τίμημα. d

Τόδε δ' ἐπὶ τούτοις αὐ νόμου σχῆμα ἔγωγε ἂν τιθεῖην ὡς
ἐπόμενον. δεῖ γὰρ ἐν πόλει πον, φαμέν, τῇ τοῦ μεγίστου
νοσήματος οὐ μεθεξούση, ὃ διάστασιν ἢ στάσιν ὀρθότερον
ἂν εἶη κεκλήσθαι, μήτε πενίαν τὴν χαλεπὴν ἐνεῖναι παρά 5
τισιν τῶν πολιτῶν μήτε αὖ πλοῦτον, ὡς ἀμφοτέρων τικτόν-

c 1 μηδὲ O: μήτε A et fecit O² (add. acc. supra η et τ supra δ)
c 2 χρήσιν] κτήσιν Ast πενίαν A et fecit O² (v s. v.): πενίας O
c 6 καὶ ante τετάρτους s. v. A²: om. A c 7 πλουσιώτεροι LO:
πλουσιώτατοι A et fecit O² (at s. v.) d 1 ἑαυτοῖσιν A: ἑαυτοῖς LO
d 4 νοσήματος LO Stob.: νομίσματος A et in marg. LO d 6 ἀμφο-
τέρων L: ἀμφότερα AO Stob.

των ταῦτα ἀμφότερα· νῦν οὖν ὄρον δεῖ τούτων ἑκατέρου
 τὸν νομοθέτην φράζειν. Ἔστω δὴ πενίας μὲν ὄρος ἢ τοῦ
 e κλήρου τιμῆ, ὃν δεῖ μένειν καὶ ὃν ἄρχων οὐδεὶς οὐδενί ποτε
 περιόψεται ἐλάττω γιγνόμενον, τῶν τε ἄλλων κατὰ ταῦτα
 οὐδεὶς ὅστις φιλότιμος ἐπ' ἀρετῆ. μέτρον δὲ αὐτὸν θέμενος
 ὁ νομοθέτης διπλάσιον ἐάσει τούτου κτᾶσθαι καὶ τριπλάσιον
 5 καὶ μέχρι τετραπλασίου· πλείονα δ' ἂν τις κτᾶται τούτων,
 εὐρῶν ἢ δοθέντων ποθὲν ἢ χρηματισάμενος, ἢ τινι τύχῃ
 745 τοιαύτῃ κτησάμενος ἄλλῃ τὰ περιγιγνόμενα τοῦ μέτρον, τῇ
 πόλει ἂν αὐτὰ καὶ τοῖς τὴν πόλιν ἔχουσιν θεοῖς ἀπονέμων
 εὐδόκιμός τε καὶ ἀζήμιος ἂν εἴη· ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ τούτῳ
 τῷ νόμῳ, φανεῖ μὲν ὁ βουλόμενος ἐπὶ τοῖς ἡμίσεισι, ὁ δὲ
 5 ὀφλῶν ἄλλο τοσοῦτον μέρος ἀποτείσει τῆς αὐτοῦ κτήσεως,
 τὰ δ' ἡμίσεια τῶν θεῶν. ἢ δὲ κτήσις χωρὶς τοῦ κλήρου
 πάντων πᾶσα ἐν τῷ φανερωῷ γεγράφθω παρὰ φύλαξιν
 ἄρχουσιν, οἷς ἂν ὁ νόμος προστάξῃ, ὅπως ἂν αἱ δίκαι
 b περὶ πάντων, ὅσαι εἰς χρήματα, ῥάδιαι τε ᾧσι καὶ σφόδρα
 σαφεῖς.

Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο πρῶτον μὲν τὴν πόλιν ἰδρῦσθαι δεῖ
 τῆς χώρας ὅτι μάλιστα ἐν μέσῳ, καὶ τᾶλλα ὅσα πρόσφορα
 5 πόλει τῶν ὑπαρχόντων ἔχοντα τόπον ἐκλεξάμενον, ἃ νοησαί
 τε καὶ εἰπεῖν οὐδὲν χαλεπόν· μετὰ δὲ ταῦτα μέρη δώδεκα
 διελέσθαι, θέμενον Ἐστίας πρῶτον καὶ Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς
 ἱερόν, ἀκρόπολιν ὀνομάζοντα, κύκλον περιβάλλοντα, ἀφ'
 c οὗ τὰ δώδεκα μέρη τέμνειν τὴν τε πόλιν αὐτὴν καὶ πᾶσαν
 τὴν χώραν. ἴσα δὲ δεῖ γίνεσθαι τὰ δώδεκα μέρη τῷ τὰ
 μὲν ἀγαθῆς γῆς εἶναι σμικρά, τὰ δὲ χείρονος μείζω. κλή-
 ρους δὲ διελεῖν τετταράκοντα καὶ πεντακισχιλίους, τούτων
 5 τε αὐτὰ δίχα τεμεῖν ἕκαστον καὶ συγκληρῶσαι δύο τμήματα,
 τοῦ τε ἐγγὺς καὶ τοῦ πόρρω μετέχοντα ἑκάτερον· τὸ πρὸς

d 7 δεῖ A : δὴ O e 1 δεῖ O : δὴ A a 2 θεοῖς . . . c 3 κλήρους
 δὲ om. A : add. in marg. inf. A³ b 1 ὅσαι] ὅσα ci. Stephanus
 c 5 τεμεῖν L (ut vid.) O : τέμνειν A et γρ. O c 6 ἑκάτερον] ἑκατέρου
 Ast : ἐκάστοτε Schanz

τῇ πόλει μέρος τῷ πρὸς τοῖς ἐσχάτοις εἰς κλήρος, καὶ τὸ
 δεύτερον ἀπὸ πόλεως τῷ ἀπ' ἐσχάτων δευτέρῳ, καὶ τὰλλα d
 οὕτως πάντα. μηχανᾶσθαι δὲ καὶ ἐν τοῖς δίχα τμήμασι τὸ
 νυνδὴ λεγόμενον φαυλότητός τε καὶ ἀρετῆς χώρας, ἐπαν-
 ισουμένους τῷ πλήθει τε καὶ ὀλιγότητι τῆς διανομῆς.
 νείμασθαι δὲ δὴ καὶ τοὺς ἄνδρας δώδεκα μέρη, τὴν τῆς 5
 ἄλλης οὐσίας εἰς ἴσα ὅτι μάλιστα τὰ δώδεκα μέρη συνταξά-
 μενον, ἀπογραφῆς πάντων γενομένης· καὶ δὴ καὶ μετὰ τοῦτο
 δώδεκα θεοῖς δώδεκα κλήρους θέντας, ἐπονομάσαι καὶ καθιε-
 ρῶσαι τὸ λαχὸν μέρος ἐκάστῳ τῷ θεῷ, καὶ φυλὴν αὐτὴν e
 ἐπονομάσαι. τέμνειν δ' αὖ καὶ τὰ δώδεκα τῆς πόλεως τμή-
 ματα τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ καὶ τὴν ἄλλην χώραν διέ-
 νεμον· καὶ δύο νέμεσθαι ἕκαστον οἰκήσεις, τὴν τε ἐγγὺς
 τοῦ μέσου καὶ τὴν τῶν ἐσχάτων. καὶ τὴν μὲν κατοίκισιν 5
 οὕτω τέλος ἔχειν.

Ἐννοεῖν δὲ ἡμᾶς τὸ τοιόνδε ἐστὶν χρεῶν ἐκ παντὸς τρό-
 που, ὡς τὰ νῦν εἰρημένα πάντα οὐκ ἂν ποτε εἰς τοιούτους
 καιροὺς συμπέσοι, ὥστε συμβῆναι κατὰ λόγον οὕτω σύμ- 746
 παντα γενόμενα, ἄνδρας τε οἱ μὴ δυσχερανοῦσι τὴν τοιαύτην
 συνοικίαν, ἀλλ' ὑπομενοῦσιν χρήματά τε ἔχοντες τακτὰ καὶ
 μέτρια διὰ βίου παντὸς καὶ παιδῶν γενέσεις ἅς εἰρήκαμεν
 ἐκάστοις, καὶ χρυσοῦ στερόμενοι καὶ ἐτέρων ὧν δῆλος ὁ
 νομοθέτης προστάξων ἐστὶν ἐκ τούτων τῶν νῦν εἰρημένων, 5
 ἔτι δὲ χώρας τε καὶ ἄστεος, ὡς εἴρηκεν, μεσότητάς τε καὶ
 ἐν κύκλῳ οἰκήσεις πάντη, σχεδὸν οἶον ὀνειράτα λέγωι, ἣ
 πλάττων καθάπερ ἐκ κηροῦ τινα πόλιμ καὶ πολίτας. ἔχει
 δὴ τὰ τοιαῦτα οὐ κακῶς τινα τρόπον εἰρημένα, χρῆ δ' ἐπ- b
 αναλαμβάνειν πρὸς αὐτὸν τὰ τοιάδε. πάλιν ἄρα ἡμῖν ὁ
 νομοθετῶν φράζει τόδε· “Ἐν τούτοις τοῖς λόγοις, ὦ φίλοι,

d 4 πλήθει LO: πάθει A   d 5 δὴ A: δεῖ LO   d 7 καὶ
 μετὰ A et γρ. O: καὶ τὸ μετὰ LO   e 5 κατοίκισιν Boeckh:
 κατοίκησιν libri   a 6 εἴρηκεν ALO: εἰρήκαμεν O² (αμ s. v.)
 a 8 ἔχει δὴ in marg. A²: σχεδὴ A (ἐ in marg. A²): ἔχει δὴ voluit
 a (acc. et spir. supra σ, εἰ supra ε, et acc. supra η)   b 1 δ' ἐπανα-
 λαμβάνειν LO: δὲ πάντα λαμβάνειν A

μηδ' αὐτὸν δοκεῖτέ με λεληθέναι τὸ νῦν λεγόμενον ὡς
 5 ἀληθῆ διεξέρχεται τινα τρόπον. ἀλλὰ γὰρ ἐν ἐκάστοις τῶν
 μελλόντων ἔσεσθαι δικαιοτάτον οἶμαι τὸδε εἶναι, τὸν τὸ
 παράδειγμα δεικνύντα, οἷον δεῖ τὸ ἐπιχειρούμενον γίγνεσθαι,
 μηδὲν ἀπολείπειν τῶν καλλίστων τε καὶ ἀληθεστάτων, ᾧ δὲ
 c ἀδύνατόν τι συμβαίνει τούτων γίγνεσθαι, τοῦτο μὲν αὐτὸ
 ἐκκλίνειν καὶ μὴ πράττειν, ὅτι δὲ τούτου τῶν λοιπῶν
 ἐγγύτατά ἐστιν καὶ συγγενέστατον ἔφν τῶν προσηκόντων
 πράττειν, τοῦτ' αὐτὸ διαμηχανᾶσθαι ὅπως ἂν γίγνηται, τὸν
 5 νομοθέτην δ' ἔασαι τέλος ἐπιθεῖναι τῇ βουλήσει, γενομένου
 δὲ τούτου, τότε ἤδη κοινῇ μετ' ἐκείνου σκοπεῖν ὅτι τε συμ-
 φέροι τῶν εἰρημένων καὶ τί πρόσαιτες εἴρηται τῆς νομοθε-
 σίας· τὸ γὰρ ὁμολογούμενον αὐτὸ αὐτῷ δεῖ που παιταχῆ
 d ἀπεργάζεσθαι καὶ τὸν τοῦ φαυλοτάτου δημιουργὸν ἄξιον
 ἐσόμενον λόγον.”

Νῦν δὴ τοῦτ' αὐτὸ προθυμητέον ἰδεῖν μετὰ τὴν δόξαν τῆς
 τῶν δώδεκα μερῶν διανομῆς, τὸ τίνα τρόπον δῆλον δὴ τὰ
 5 δώδεκα μέρη, τῶν ἐντὸς αὐτοῦ, πλείστας ἔχοντα διανομάς,
 καὶ τὰ τούτοις συνεπόμενα καὶ ἐκ τούτων γεννώμενα, μέχρι
 τῶν τετταράκοντά τε καὶ πεντακισχιλίων—ᾧθεν φρατρίας καὶ
 δήμους καὶ κώμας, καὶ πρὸς γε τὰς πολεμικὰς τάξεις τε
 e καὶ ἀγωγάς, καὶ ἔτι νομίσματα καὶ μέτρα ξηρά τε καὶ ὑγρά
 καὶ σταθμά—πάντα ταῦτα ἔμμετρά τε καὶ ἀλλήλοις σύμ-
 φωνα δεῖ τὸν γε νόμον τάττειν. πρὸς δὲ τούτοις οὐδ'
 ἐκεῖνα φοβητέα, δείσαντα τὴν δόξαν ἂν γίγνεσθαι σμι-
 5 κρολογίαν, ἂν τις προστάτῃ πάντα ὀπόσ' ἂν σκευὴ κτῶνται,
 μηδὲν ἄμετρον αὐτῶν εἶναι, καὶ κοινῷ λόγῳ νομίσαντα
 747 πρὸς πάντα εἶναι χρησίμους τὰς τῶν ἀριθμῶν διανομάς καὶ
 ποικίλσεις, ὅσα τε αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ποικίλλονται καὶ ὅσα

b6 τὸδε O : τόνδε A L et fecit O² (ν s. v.)   c6 ἐκείνους O et
 (ut vid.) pr. Λ   d4 post τρόπον distinxit Ast, lacunam statuit
 Wagner   δηλον δὲ] διελεῖν δεῖ Hermann   e1 ἀγωγάς] ἀγῶνας
 fecit A²   e3 νόμον A O : νομοθέτην O² (θέτην s. v.)   τάττειν
 Λ O : διατάττειν L

ἐν μήκεσι καὶ ἐν βάθεσι ποικίλματα, καὶ δὴ καὶ ἐν φθόγγοις
 καὶ κινήσεσι ταῖς τε κατὰ τὴν εὐθυπορίαν τῆς ἄνω καὶ κάτω
 φορᾶς καὶ τῆς κύκλω περιφορᾶς· πρὸς γὰρ ταῦτα πάντα 5
 δεῖ βλέψαντα τὸν γε νομοθέτην προστάττειν τοῖς πολίταις
 πᾶσιν εἰς δύναμιν τούτων μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς συντάξεως.
 πρὸς τε γὰρ οἰκονομίαν καὶ πρὸς πολιτείαν καὶ πρὸς τὰς b
 τέχνας πάσας ἐν οὐδενὶ οὕτω δύναμιν ἔχει παιδεῖον μάθημα
 μεγάλην, ὡς ἡ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς διατριβή· τὸ δὲ μέγιστον,
 ὅτι τὸν νυστάζοντα καὶ ἀμαθῆ φύσει ἐγείρει καὶ εὐμαθῆ καὶ
 μνήμονα καὶ ἀγχίουν ἀπεργάζεται, παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν 5
 ἐπιδιδόντα θεία τέχνη. ταῦτα δὴ πάντα, εἴαν μὲν ἄλλοις
 νόμοις τε καὶ ἐπιτηδεύμασιν ἀφαιρῆται τις τὴν ἀνελευθερίαν
 καὶ φιλοχρηματίαν ἐκ τῶν ψυχῶν τῶν μελλόντων αὐτὰ
 ἱκανῶς τε καὶ ὀνησίμως κτήσεσθαι, καλὰ τὰ παιδεύματα καὶ c
 προσήκοντα γίγνοιτ' ἂν· εἰ δὲ μή, τὴν καλουμένην ἂν τις
 πάνουργίαν ἀντὶ σοφίας ἀπεργασάμενος λάθοι, καθάπερ
 Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας καὶ πολλὰ ἕτερα ἀπειρασμένα
 γένη νῦν ἔστιν ἰδεῖν ὑπὸ τῆς τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων καὶ 5
 κτημάτων ἀνελευθερίας, εἴτε τις νομοθέτης αὐτοῖς φαῦλος
 ἂν γενόμενος ἐξηργάσατο τὰ τοιαῦτα εἴτε χαλεπὴ τύχη
 προσπεσοῦσα εἴτε καὶ φύσις ἄλλη τις τοιαύτη. καὶ γάρ, d
 ὦ Μέγιλλέ τε καὶ Κλεινία, μηδὲ τοῦθ' ἡμᾶς λαιθανέτω περὶ
 τύπων ὡς οὐκ εἰσὶν ἄλλοι τινὲς διαφέροντες ἄλλων τύπων
 πρὸς τὸ γεννᾶν ἀνθρώπους ἀμείνους καὶ χεῖρους, οἷς οὐκ
 ἐναντία νομοθετητέον· οἱ μὲν γέ πον διὰ πνεύματα παντοῖα 5
 καὶ δι' εἰλήσεις ἀλλόκοτοί τε εἰσω καὶ ἐναίσιοι αὐτῶν, οἱ δὲ
 δι' ὕδατα, οἱ δὲ καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἐκ τῆς γῆς τροφήν, ἀνα-
 διδοῦσαν οὐ μόνον τοῖς σώμασιν ἀμείνω καὶ χεῖρω, ταῖς δὲ e
 ψυχαῖς οὐχ ἦπτον δυναμένην πάντα τὰ τοιαῦτα ἐμποιεῖν,

a 3 μήκεσι] μήκεσι παρέχονται Stob.   b 2 ἔχει παιδεῖον] παρέχει
 παιδείας Stob.   c 3 σοφίας A O : τῆς σοφίας L   d 3 οὐκ libri
 cum Gal. Stob. : secl. Ast   d 6 δι' εἰλήσεις Ruhnken : διειλήσεις
 libri   ἐναίσιοι A O Stob. Phrynichus : ἀναίσιοι O² (à s. v.) : ἐξαίσιοι
 Ast   d 7 δι' αὐτὴν Stob. : διὰ ταύτην libri : διὰ Gal.

- τούτων δ' αὖ πάντων μέγιστον διαφέρειεν ἂν τόποι χώρας
 ἐν οἷς θεία τις ἐπίπνοια καὶ δαιμόνων λήξεις εἶεν, τοὺς αἰ
 5 κατοικιζομένους ἴλεψ δεχόμενοι καὶ τούναντίον. οἷς ὁ γε
 νοῦν ἔχων νομοθέτης, ἐπισκεψάμενος ὡς ἄνθρωπον οἷόν τ'
 ἐστὶν σκοπεῖν τὰ τοιαῦτα, οὕτω πειρῶτ' ἂν τιθέται τοὺς νό-
 μους. ὁ δὴ καὶ σοὶ ποιητέον, ὦ Κλεινία· πρῶτον τρεπτέον
 ἐπὶ τὰ τοιαῦτα μέλλοντί γε κατοικίξειν χώραν.
- 10 Κ.Α. Ἄλλ', ὦ ξένη Ἀθηναῖε, λέγεις τε παγκάλως ἐμοί
 τε οὕτως ποιητέον.

ξ

- 751 ΑΘ. Ἄλλὰ μὴν μετὰ γε πάντα τὰ νῦν εἰρημένα σχεδὸν
 ἂν ἀρχῶν εἶεν σοι καταστάσεις τῇ πόλει.
 Κ.Α. Ἐχει γὰρ οὖν οὕτω.
 ΑΘ. Δύο εἶδη ταῦτα περὶ πολιτείας κόσμον γιγνώμενα
 5 τυγχάνει, πρῶτον μὲν καταστάσεις ἀρχῶν τε καὶ ἀρξόντων,
 ὅσας τε αὐτὰς εἶναι δεῖ καὶ τρόπον ὄντινα καθισταμένας·
 ἔπειτα οὕτω δὴ τοὺς νόμους ταῖς ἀρχαῖς ἐκάσταις ἀποδοτέον,
 b οὕστινάς τε αὖ καὶ ὅσους καὶ οἷους προσήκον ἂν ἐκάσταις
 εἶη. σμικρὸν δὲ ἐπισχόντες πρὸ τῆς αἰρέσεως, εἴπωμεν
 προσήκοντά τινα λόγον περὶ αὐτῆς ῥηθῆναι.
 Κ.Α. Τίνα δὴ τοῦτον;
 5 ΑΘ. Τόνδε. παντί που δήλον τὸ τοιοῦτον, ὅτι μεγάλου
 τῆς νομοθεσίας ὄντος ἔργου, τοῦ πόλιω εὖ παρεσκευασμένην
 ἀρχὰς ἀνεπιτηδέλους ἐπιστῆσαι τοῖς εὖ κειμένοις νόμοις, οὐ
 μόνον οὐδὲν πλέον εὖ τεθέντων, οὐδ' ὅτι γέλως ἂν ἀάμπολως
 c συμβαίνοι, σχεδὸν δὲ βλάβαι καὶ λῶβαι πολὺ μέγισταί ταῖς
 πόλεσι γίγνουιτ' ἂν ἐξ αὐτῶν.
 Κ.Α. Πῶς γὰρ οὐ;
 ΑΘ. Τοῦτο τοίνυν νοήσωμέν σοι περὶ τῆς νῦν, ὦ φίλε,
 5 πολιτείας τε καὶ πόλεως συμβαῖνον. ὀραῖς γὰρ ὅτι πρῶτον

747 e 4 τοὺς L (ut vid.) O : τοῖς A
 vid.) O² (a s. v.) : γιγνώμενον Λ O

751 a 4 γιγνώμενα L \ ut